

MØTEINNKALLING

Utvalg: PLAN OG RESSURSUTVALGET
Møtested: Kommunehuset
Møtedato: 13.12.2019 **Tid:** 09:00

Eventuelt forfall meldes til tlf. 75569000
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Innkalt for
Leder	Tom Forstun Antonsen		
Nestleder	Iris Skoglund		
Medlem	Espen Erling Karlsen		
Medlem	Tommy Rasch		
Medlem	Linda Tove Tverrånes Moen		

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr.
	Tittel

DELEGERTE VEDTAK

65/19	19/650 GODKJENNING AV PROTOKOLL - PLAN OG RESSURSUTVALGET
66/19	19/4 OPPSTART AV ARBEID MED KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2020 - 2030
67/19	17/129 ENDRING AV MINSTEAREAL FOR JAKT PÅ HJORTEVILT

Beiarn kommune, 06.12.2019

Tom Forstun Antonsen
leder

Delegerte vedtak

Dato: - Utvalg: PLR Plan og ressursutvalget

Arkivsak	Dato Navn Innhold	Saksnr.	Avd/Sek/Saksb.	Arkivkode Resultat
19/79	12.11.2019	DS 84/19	BK/TEK/TOS	K01
	DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN FOR UTJKJØRING AV ÅTE OG ÅTEBU IFM. FELLING AV JERV			
19/581	13.11.2019	DS 85/19	BK/TEK/TOS	K01
	SØKNAD OM DISPENSASJON FRA MOTORFERDSELLOVEN - LINDA BJØRNBACK			
19/575	29.11.2019	DS 86/19	BK/TEK/AMW	V08
	TILTAKSSTRATEGIER SMIL OG NMSK 2020-2023 - LOKALT UTVALGTE JORDBRUKSLANDSKAP - vedlegg			
19/639	02.12.2019	DS 87/19	BK/TEK/TOS	K01
	DISPENSASJON FOR MOTORFERDSEL I UTMARK			
19/515	02.12.2019	DS 88/19	BK/TEK/FM	GNR 13/7
	SØKNAD OM KONSESJON PÅ ERVERV AV FAST EIENDOM - GNR. 13, BNR. 7 BJØRN VILHELMOSEN & ANNE MAREN WASMUTH			
19/639	05.12.2019	DS 89/19	BK/TEK/TOS	K01
	OMGJØRING AV VEDTAK - MOTORFERDSEL I UTMARK - STEINPRØVER I BELARFJORDEN			

Fylkesmannen i Nordland
Postboks 1405
8002 BODØ

MELDING OM DELEGERT VEDTAK

Saken er behandlet som delegert saksnr 86/19 i Plan- og ressursutvalget.

De underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

Beiarn kommune vedtar «Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023», som omfatter kommunens tiltaksstrategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK), samt lokalt utvalgte jordbrukslandskap.

Vedtaket fattes med hjemmel i forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket § 8 og forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 3. Vedtaket fattes i samsvar med Regionalt miljøprogram for jordbruket.

«Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023» oversendes Fylkesmannen i Nordland omgående.

Med vennlig hilsen
Beiarn kommune

Anne Maren Wasmuth
Leder plan og forvaltning

Thomas Olufsen Skrautvol
Fagleder skog, utmark og miljø

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Vedlegg:

Saksframlegg
Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
Arkivsaksnr.: 19/575

Arkiv: V08

TILTAKSSTRATEGIER SMIL OG NMSK 2020-2023 - LOKALT UTVALGTE JORDBRUKSLANDSKAP

Rådmannens innstilling:

Beiarn kommune vedtar «Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023», som omfatter kommunens tiltaksstrategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK), samt lokalt utvalgte jordbrukslandskap.

Vedtaket fattes med hjemmel i forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket § 8 og forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 3. Vedtaket fattes i samsvar med Regionalt miljøprogram for jordbruket.

«Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023» oversendes Fylkesmannen i Nordland omgående.

Saksutredning:

Innen 30. november 2019 skal kommunene i Nordland vedta nye tiltaksstrategier for kulturlandskap, miljø, skog og klima, og sende disse til Fylkesmannen i Nordland. Strategiene skal ha gyldighet for perioden 2020-2023. Tiltaksstrategiene danner grunnlag for tildeling av midler fra fylkesmannen.

Kommunene står fritt til å vedta separate tiltaksstrategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK), eller vedta en tiltaksstrategi som omfatter begge ordninger. I henhold til Regionalt miljøprogram for jordbruket (RMP) skal kommunene også velge ut lokalt prioriterte jordbrukslandskap, og sende dette til fylkesmannen. Beiarn kommune velger å samle nevnte tiltaksstrategier, samt lokalt prioriterte jordbrukslandskap, i ett felles dokument som vi kaller «Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023».

Beiarn kommune har utformet nye strategier i samråd med faglagene. Det er avholdt ett møte med deltakelse av Beiarn landbrukslag, Beiarn sau- og geitealslag og Beiarn og Skjerstad skogeierlag. Fra administrasjonen har leder plan og forvaltning og fagleder skog, utmark og miljø deltatt. I tillegg er det avholdt ett oppfølgingsmøte mellom skogeierlaget og fagleder skog, utmark og miljø, for å kvalitetssikre tiltaksstrategiene for NMSK.

Vurdering:

Nye/reviderte tiltaksstrategier er utformet i tråd med forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket og forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket.

Tiltaksstrategiene og lokalt utvalgte jordbrukslandskap er utformet i samsvar med RMP og Regionalt skog- og klimaprogram (RSK).

Innenfor rammene gitt i ovennevnte forskrifter, RMP og RSK, har kommunen valgt ut tiltak og tilskuddssater som svarer på de utfordringer som finnes lokalt i Beiarn.

Vedlegg:

- Nærings- og miljøstrategier i landbruket 2020-2023

rådmann

NÆRINGS - OG MILJØSTRATEGIER I LANDBRUKET 2020 - 2023

Lokale tiltaksstrategier for
kulturlandskap, miljø, skog og klima

BEIARN
kommune

Innhold

1. Bakgrunn	2
2. Tiltak og bruk av midler i perioden 2014 – 2019	3
3. Lokale miljømål.....	3
4. Utviklingstrekk i landbruket i Beiarn	3
5. Tiltaksstrategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	5
5.1. Vilkår.....	5
5.2. Utfordringer.....	5
5.3. Målsettinger	6
5.3.1. Landskap og kulturminner.....	7
5.3.2. Vann og reduserte klimautslipp	9
5.4. Prioritering av tiltak og tilskuddssatser	10
5.4.1. Kulturlandskap.....	10
5.4.2. Tap av klimagasser til luft	11
5.4.3. Hydrotekniske tiltak	11
5.4.4. Kulturminner	11
5.5. Søknad og søknadsfrist.....	12
6. Lokalt utvalgte jordbrukslandskap	13
7. Tiltaksstrategier for nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	15
7.1. Vilkår.....	15
7.2. Utfordringer.....	15
7.3. Målsettinger	17
7.4. Prioritering av tiltak og tilskuddssatser	19
7.4.1. Sikre tilfredsstillende foryngelse	19
7.4.2. Ungskogpleie	19
7.4.3. Førstegangstynning	19
7.4.4. Skogsveier, nybygging og ombygging.....	19
7.4.5. Drift i bratt og vanskelig terreng	19
7.4.6. Alternative transportløsninger	20
7.4.7. Andre tiltak i skogbruket	20
7.5. Søknad og søknadsfrist.....	20
7.6. Saksbehandling.....	20

1. Bakgrunn

Kommunene får midler til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK) i en årlig fordeling fra Fylkesmannen. Denne tildelingen skjer på grunnlag av nasjonale føringer og Fylkesmannens prioriteringer, og etter kommunenes egne tiltaksstrategier og rapporteringer. Fylkesmannen vedtok nytt Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) i desember 2018. En del av RBU er Regionalt miljøprogram for jordbruket i Nordland (RMP 2019 – 2022). På bakgrunn av disse føringene har kommunen høsten 2019 vedtatt nye tiltaksstrategier for bruken av SMIL-midler. For NMSK-midler ligger føringene i Regionalt skog- og klimaprogram (RSK) for Nordland 2019-2022. RSK er også en del av RBU.

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket omfattes av ordningen i «forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket», fra 4. februar 2004. Formålet med NMSK-tilskudd er at det ut fra regionale og lokale prioriteringer blir stimulert til økt verdiskaping i skogbruket, samtidig som miljøverdier knyttet til biologisk mangfold, landskap, friluftsliv og kulturminner i skogen blir ivarettatt og videreutviklet. Likeledes kan kommunen gjennom sin forvaltning av NMSK-midlene være en aktiv bidragsyter i arbeidet mot klimaendringer. Fokus for virkemiddelbruken skal ligge på forryngelsesplikten som et ledd i å bygge opp langsiktige skogressurser som binder CO₂.

Kommunen forvalter NMSK-tilskuddene til skogetablering, ungskogpleie, miljøtiltak i skog og andre tiltak i skogbruket (jf. forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket §§ 4, 6 og 8, siste ledd). Fra 1. januar 2020 blir også forvaltningen av øvrige NMSK-tilskudd (deriblant tilskudd til bygging av skogsveier, drift i bratt og vanskelig terreng og alternative transportløsninger) overført fra fylkesmannen til kommunene.

Tiltaksstrategier for, og tilskudd til, spesielle miljøtiltak i jordbruket og nærings- og miljøtiltak i skogbruket i Beiarn kommune, er utarbeidet i dialog med de lokale faglagene i landbruket. Følgende faglag har deltatt: Beiarn landbrukslag, Beiarn sau- og geitalslag og Beiarn og Skjerstad skogeierlag.

2. Tiltak og bruk av midler i perioden 2014 – 2019

Tabell 1: Bruk av SMIL- og NMSK-midler i perioden 2014-2019.

År	Totalt beløp	SMIL	NMSK
2014	232 970	116 000	116 970
2015	116 011	116 011	0
2016	207 776	96 296	111 480
2017	310 759	310 759	0
2018	148 300	148 300	0
2019	235 511	120 000	115 511
Sum	1 251 227	907 366	343 861

SMIL-midlene var fordelt slik: 1 til tilrettelegging for formidling av samisk kultur, 2 til forurensing (kombinert med dreneringsmidler), 6 til restaurering av kulturminner, bygninger i landbrukets kulturlandskap, 8 til kulturlandskap, åpning av beite og inngjerding av gammel kulturmark, og fjerning av gamle skillegjerder.

NMSK-midlene i tabellen ovenfor er i hovedsak benyttet til planting av ny skog etter hogst, men midlene er også benyttet til ungskogpleie og suppleringsplanting. I tillegg er det utbetalt tilskudd til veiprosjekter følgende år: 2016 (kr. 310 023) og 2018 (kr. 205 977). Sistnevnte midler er ikke oppført i tabellen, siden disse midlene fram til 2020 har vært forvaltet av fylkesmannen og ikke kommunen.

3. Lokale miljømål

Beiarn kommune har som mål å utnytte landbrukets ressurser og produksjonsmuligheter på en bærekraftig og miljømessig forsvarlig måte. Det skal vi gjøre ved å:

- Fokusere på god agronomi og redusert forurensing fra landbruket
- Ivareta kulturarven i form av kulturlandskap, bygninger, ferdselsårer og biologisk mangfold
- Bygge opp langsiktige skogressurser som binder CO₂
- Øke verdiskapinga i skogbrukets primærledd

4. Utviklingstrekk i landbruket i Beiarn

Beiarn kommune har et totalareal på 1 225 000 dekar hvor ca. 15 % av arealet er skog- og jordbruk med ca. 140 000 dekar drivbar produktiv skog i privat eie og ca. 12 000 dekar jordbruksareal inkludert innmarksbeite. Utmarksområdene er viktige for sau og rein.

Det er ca. 340 landbrukseiendommer i kommunen. Av disse er det aktiv drift på 32 i 2019. Areal på de øvrige eiendommene leies ut som tilleggsareal til bruk i drift. Til sammenligning var det 100 driftsenheter i 1996. Skogen er fordelt på ca. 300 eiendommer.

Landbruket bidrar til verdiskaping innen matproduksjon, skogbruk og kulturlandskapspleie, og er viktig samfunnsaktør ved kjøp og salg av tjenester og opprettholdelse av bosetting. Landbruket er således ei viktig næring i Beiarn da den er basert på nærværende naturgitte ressurser.

Jordverntanken i Norge bygger på fire hovedargumenter: Ressursvern, beredskap, kulturvern/estetikk og hensyn til landbruksforetakenes driftsøkonomi og produksjonsmiljø. Utviklingen i bruksstruktur utfordrer jordvernet også i Beiarn. Fortsatt bruksnedlegging, økt andel leiejord og redusert beitebruk gjør at mer og mer gammel kulturmark legges brakk.

Beiarn er først og fremst ei grasbygd, og det produseres i hovedsak melk og kjøtt. I et klimaperspektiv er det positivt at produksjonen baseres på egenprodusert fôr. Til tross for nedgangen i antall bruk, har vi en relativt stabil produksjon fordi enhetene er blitt større i tråd med nasjonale føringer. Fulldyrka jord holdes stort sett i hevd.

*Figur 1: Beiarn er først og fremst ei grasbygd.
I et klimaperspektiv er det bra at produksjonen baseres på egenprodusert fôr.*

5. Tiltaksstrategier for spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

5.1. Vilkår

Tilskudd kan innvilges til foretak som oppfyller vilkårene i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 4. For å få innvilget tilskudd er det vilkår om at tiltaket skal gjennomføres på en landbrukseiendom, og det må foregå en tilskuddsberettiget jordbruksproduksjon på landbrukseiendommen. Eiere som ikke selv driver arealene kan søke om tilskudd dersom det drives tilskuddsberettiget jordbruksproduksjon på eiendommen. Den som leier det tilskuddsberettigede arealet kan også søke om tilskudd dersom han har godkjenning fra eier. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Søker, eller den som driver arealene på eiendommen, må oppfylle vilkår i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging og forskrift 26. juli 2004 nr. 1138 om plantevernmidler § 18 femte ledd. Søker må videre ha kart over jordbruksarealene foretaket til en hver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller som er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.

Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjekt er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

Det kan innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet. Det kan også innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensning eller risikoen for forurensning fra jordbruket.

Tilskudd innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag for gjennomføring av tiltaket. Det ytes engangstilskudd med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag. For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold, kan det ytes tilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag.

SMIL-midlene skal om mulig ses i sammenheng med miljøtilskudd, slik at investeringene kan ivaretas gjennom årlig skjøtsel.

5.2. utfordringer

Største utfordringen for landbruket i Beiarn er rekruttering. Sett i lys av bonden som eier og driver av landbrukseiendom, er nedgangen i antallet aktive bønder en trussel for vedlikeholdet av kulturlandskapet, skjøtsel av kulturminner og opprettholdelse av verdiskaping fra landbruket.

Et aktivt jordvern er en viktig forutsetning for å kunne ivareta verdiene i kulturlandskapet. Aktiv bruk av bondens næringsareal er den beste måte å ivareta jordvernet på. Et vakkert veldrevet kulturlandskap er vanskeligere å omdisponere enn et vanskjøttet areal.

Vanndirektivet og Naturmangfoldloven setter strenge betingelser for utslipp til vann og luft, og til forvaltning av kulturmark, både som kilde til forurensning, men også en kilde til tap av klimaskadelige elementer til vann og luft. Det forventes at jord- og skogbruket tar sin del av klimautfordringene.

I et aktivt kulturlandskap er skjøtsel av verdifulle kantarealer og restarealer med på å ivareta matjord. Restarealer kan imidlertid utgjøre en utfordring for den daglige jordbruksdrifta når de fungerer som demninger for overflatevann og oppformeringsplass for ugras som spres inn i åker og eng. Dype veigrøfter er til hinder for normal slått, elg tiltrekkes kantarealet for å beite og bidrar til trafikkfarlige episoder, og dype grøfter med «skarpe» kanter kan gi store personskader og materielle skader ved utforkjørsler.

Det har siden 1970-tallet vært gjort svært få hydrotekniske tiltak i Beiarn. Resultatet er «forsumping» av fulldyrka jord, uønskede vekster og lavere avlinger. Miljømessig og visuelt virker det skjemmende på kulturlandskapet. Det er både behov for vedlikehold av eksisterende dreneringssystemer, og ny grøfting/kanalisering og/eller landskapsforming. Flere steder bidrar grenseskiller til dårlig arrondering av areal. Grenseskiller er ofte til hinder for god og tjenlig landskapsforming.

Både vind- og vannerosjon forekommer på utsatte steder gjennom bygda. Som en konsekvens av et villere, våtere og varmere klima, ligger det en utfordring i å begrense flomrisiko og -skader på dyrka mark, samt begrense vinderosjon av matjord.

En konsekvens av færre aktive jordbruksenheter, økt andel leiejord og økt mekanisering av drifta, er ekstensiv drift og i verste fall bortfall av det minst tilgjengelige arealet. Større foretak gir større konsentrasjon av dyr og endra beitemønster. En følge er økt gjengroing og endringer i artsrikdom.

Gjerder som forfaller gjør beitebruken vanskeligere og er til skade for husdyr og vilt. Også i Beiarn finner vi rester av gamle skillegjerder/grannegjerder som er til nedfalls mellom eiendommene. Vedlikehold av gjerder som kan styre beiting er ofte et merarbeid for de gjenværende foretakene.

Jordbrukslandskapet er rikt på kulturminner som ofte inngår i en større helhet, et kulturmiljø. Når driftsopplegg endres, gårdsdrift legges ned og områder fraflyttes, kan situasjonen for kulturminnene endres. Også på gårdsbruk i drift står mange bygninger i fare for å gå tapt, blant annet grunnet store vedlikeholdskostnader.

5.3. Målsettinger

Beiarn kommune har som mål å utnytte landbrukets ressurser og produksjonsmuligheter på en bærekraftig og miljømessig forsvarlig måte. Vi vil bidra til å redusere klimautslipp og forurensning fra jordbruket, og sikre at biologiske, landskapsmessige og kulturhistoriske verdier i landbrukets kulturlandskap ivaretas. For å nå dette målet må det legges til rette for aktiv gårdsdrift basert på kunnskap om god agronomi og godt husdyrhold, og aktiv kulturlandskapspleie med omtanke for kulturminner i landbrukets kulturlandskap.

Jordlovens § 8 er klar på at jord skal drives, og at det er grunneiers ansvar. Det er et mål for kommunen å holde jordbruksjord i drift.

5.3.1. Landskap og kulturminner

Både det ekstensive jordbruket og det intensive jordbruket skal framstå som troverdig. Et velpleid kulturlandskap er med på å gi landbruket et godt omdømme. Kulturlandskapet i Beiarn er sammensatt av større og mindre fulldyrka flater, samt innmarksbeite. Store deler av dagens innmarksbeite var gårdagens slåttemark. Det er enda rester av de gamle kulturplantene i enkelte av de gamle slåttemarkene som nå beites. Disse er det viktig å ta vare på gjennom ulike tiltak. Beiting, gjerne basert på kreativ bruk og drift av beitearealet med andre dyreslag enn de tradisjonelle, kan være aktuelle tiltak.

Fjerning av gamle nedfallene skille-/grannegjerder i beitefelt øker opplevelsesverdien i kulturlandskapet og hindrer skade på husdyr og vilt.

Figur 2: Gamle nedfallene skille-/grannegjerder forringer opplevelsesverdien i kulturlandskapet, og utgjør en fare for husdyr og vilt.

Jordbrukslandskapet er rikt på kulturminner som det er et mål å ta vare på. Noen kulturminner er automatisk fredet. Kulturminner som ikke er automatisk fredet kan likevel ha stor bevaringsverdi. Dette gjelder ikke minst i vår region hvor bygningene på gårdene har en lavere alder enn på f.eks. Østlandet. Dette kan blant annet skyldes senere bosetting og klimatiske forhold.

Ressursgrunnlaget i nord har også påvirket antallet og størrelsen på bygningene. Det er et mål for Beiarn kommune å ivareta Beiarns kulturhistorie gjennom bevaring av gamle bygninger som stabbur, smier, møller, skytter, låver etc. gjennom et utvendig vedlikehold. I planperioden ønsker vi å fokusere på bygninger/kulturminner som står i aktivt drevne kulturlandskap. Rydding og merking av gamle ferdselsårer i landskapet kan også falle inn under ordningen. Kulturminnene og skjøtselen av disse skal utgjøre en ressurs for foretakene.

Figur 3: Jordbrukslandskapet er fullt av kulturminner som det er verdt å ta vare på.

Figur 4: Det er et mål for kommunen å ivareta Beiarns kulturhistorie gjennom bevaring av gamle bygninger, især i aktivt drevne kulturlandskap.

Mål for planperioden:

- Minst 1 søknad til rydding og/eller inngjerding av gammel kulturmark til beite årlig.
- 1 større bygningsvern/kulturminnetiltak (restaurering) i perioden.

5.3.2. Vann og reduserte klimautslipp

Hovedformålet med Vanndirektivet er å beskytte, og om nødvendig forbedre tilstanden i ferskvann, grunnvann og kystnære områder. Vannforskriften gir rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Landbruket gjør en stor innsats for å unngå tap av næringsstoffer og forurensing av vann. Likevel er det flere tiltak som kan gjøres for å hindre at næringsstoffene kommer på avveier og havner i vannet.

Utfordringene for jordbruket i forhold til klimaendringene handler både om å redusere utslipp av klimagasser, samt å forbedre seg på de endringer som vil komme i form av mildere og våtere vær.

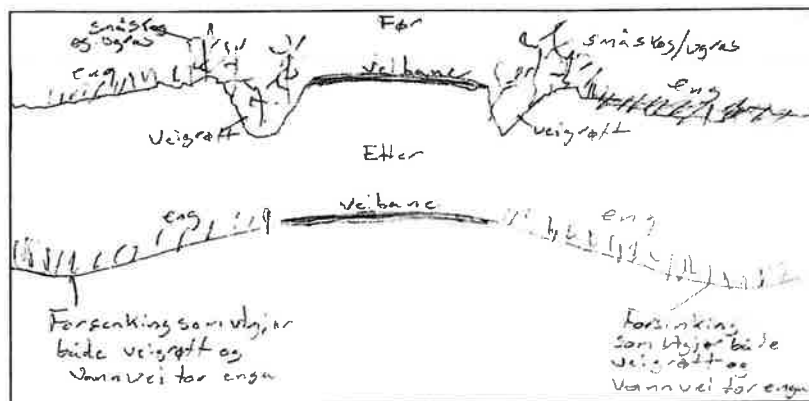
Hydrotekniske tiltak:

God jord og plantekultur fremmer ønsket biologisk mangfold, sikrer god utnyttelse av næringsstoffene og hindrer at jord og gjødsel kommer på avveier og forurenser vann og vassdrag. Klimaendringene som for oss vil gi et varmere, våtere og villere klima, aktualiserer nødvendigheten av dette ytterligere. Graving av åpne kanaler til erstatning for eksisterende lukka avløp, og overflateforming (grasdekte vannveier) er aktuelle tiltak.

Overflateforming gir muligheten til å gjøre restsoner og kantareal dyrkbar som et ledd i miljøvennlig ugrasbekjempelse og ivaretagelse av ønsket biologisk mangfold. Slått av arealet langs veiene vil inngå som en del av en normal høsteprosess på gården ved forming av veikanten i slak bue ned mot en langsgående forsenking i åkeren som også vil erstatte eksisterende veigrøft samtidig med at den fungerer som vannvei for drenering av overflatevann fra arealet. Fordelene er flere: Kantslått vil bli overflødig. Vann vil bli ledet ut av åkeren (ved dype grøfter oppstår det over år en kant mellom åker og grøft som hindrer vann å bli ledet ut av åkeren), og en mer miljøvennlig gjødsling blir mulig, gjødsel kommer ikke på avveie. Det blir enklere å kjøre ut i åker og eng langs hele veikanten for gjødsling, slåing, jordarbeiding og utkjøring av avling osv. uten å måtte belaste kun en enkel innkjørsel for så kjøre videre i åker og eng med påfølgende jordpakking for å komme i posisjon for videre f.eks. gjødsling.

En for bonden mer tjenlig utforming av areal langs vei, bidrar i tillegg til større trafiksikkerhet. Elgen fristes ikke til beite langs veikanten, og faren for bråstopp og personskaade reduseres ved eventuelle utforkjørslar. Det vil også være en stor fordel for brøytingen av veien, da snøen lettere vil blåse av veien ved vind og snøfokk fordi hindringer som småskog og kanter som samler opp snøen er borte, samtidig har man mulighet til å frese bort brøytekantene på værharde områder uten å havne i grøfta.

Mål for planperioden: 1 større samarbeidsprosjekt med Statens vegvesen.

Figur 5: Faren for opphoping av ugras i veikant reduseres til et minimum da dette arealet inngår i dyrkingen av det øvrige arealet.

Redusere tap til luft:

Det er et nasjonalt mål at man skal ha landbruk over hele landet, matsikkerhet og beredskap, økt verdiskaping og bærekraft med lavere utslipp av klimagasser. Vi må ha som mål å redusere forurensingen fra landbruket. Dette innebærer redusert utslipp av klimagasser, økt opptak av CO₂, og gode klimatilpasninger for å hindre klimagassutslipp.

I Beiarn er det i 2019 tre større melkeproduksjonsbruk med åpne gjødselkummer. Disse er utsatt for nedbør, og ved omrøring utsatt for tap av klimagasser. For å minke bruken av fossilt brensel til «utkjøring av vann» (unødvendig mye vann i gjødsla), samt hindre nedbør til kum, er det et mål at både eksisterende og nye gjødselkummer som blir bygget, dekkes til. Andre bygningsmessige tiltak kan være bygging av satelittkummer for slangespredning.

Som et tiltak for å binde CO₂, kan nye driftsbygninger til husdyr få et begrenset SMIL-tilskudd dersom det velges tre som byggemateriale.

Mål for planperioden: 1 større bygningsmessig tiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.

5.4. Prioritering av tiltak og tilskuddssatser

5.4.1. Kulturlandskap

1. Beitetiltak på lett synlig kulturmark. Areal langs fylkes- og kommunal vei prioriteres.
2. Rydding og inngjerding av gammel kulturmark til slått/beite.
3. Tiltak i utvalgte kulturlandskapsområder prioriteres foran andre kulturbeiter
4. Tiltak på foretak med husdyr med næringsmessig drift prioriteres foran andre søkere.

Det gis tilskudd med inntil 70 % av kostnadsoverslag, dog ikke mer enn innvilget tilskudd eller 70 % av reelle kostnader.

Søkekriterier:

- Fjerning av grannegjerder krever samtykke fra berørte grunneiere.
- Hestebeite krever skriftlig avtale med hesteeier.

- «Leiebeiteprosjekt» krever driftsplan.
- Plan der miljøtiltaket beskrives og kartfestes, og der det redegjøres for målene med tiltaket/prosjektet.
- Kostnadsoverslag og finansieringsplan.
- Søker må oppfylle vilkår til miljøkrav. Gjødslingsplan, evt. sprøytejournal og kart over disponibelt areal legges ved søknaden.
- Arealet skal brukes aktivt til beiting i minimum 5 år etter utbetaling av tilskudd.

5.4.2. Tap av klimagasser til luft

1. Særskilte bygningsmessige tiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg.
2. Tilskudd til driftsbygning i tre.

Det gis tilskudd med inntil 70 % av kostnadsoverslag, dog ikke mer enn innvilget tilskudd eller 70 % av reelle kostnader. Tilskudd til driftsbygning i tre er satt i fast kronebeløp kr. 20.000.

Søkekriterier:

- Søker må være berettiget husdyrtilskudd
- Søker må oppfylle vilkår til miljøkrav. Gjødslingsplan, evt. sprøytejournal legges ved søknaden.
- Kostnadsoverslag og finansieringsplan må legges ved søknaden.

5.4.3. Hydrotekniske tiltak

1. Arronderingstiltak for større områder, herunder kantareal langs vei og mellom eiendommer. Samarbeidsprosjekt prioriteres.
2. Tiltak som hindrer/reduserer forurensing til bekker og vassdrag prioriteres.

Det gis tilskudd med inntil 70 % av kostnadsoverslag, dog ikke mer enn innvilget tilskudd eller 70 % av reelle kostnader.

Søkekriterier:

- Aktiv drift av jordbruksarealet.
- Samarbeidsprosjekt krever avtaler mellom berørte parter.
- SMIL-midler til hydrotekniske tiltak kan ikke kombineres med statlige midler til samme formål eller kombineres med statlige midler gitt til andre hydrotekniske tiltak på samme areal jfr. *Forskrift om tilskudd til drenering av jordbruksjord*.
- Søker skal vedlegge en plan der miljøtiltaket beskrives og kartfestes, og der det redegjøres for målene med tiltaket/prosjektet.
- Søker må oppfylle vilkår til miljøkrav. Gjødslingsplan, evt. sprøytejournal og kart over disponibelt areal legges ved søknaden.
- Kostnadsoverslag og finansieringsplan.

5.4.4. Kulturminner

1. Istandsetting og bevaring av kulturminner i aktivt drevne jordbrukslandskap.
2. Istandsetting og bevaring av gamle bygninger som stabbur, smier, møller, skjytter, låver (utvendig vedlikehold) plassert i aktivt drevne kulturlandskap.

Det gis tilskudd med inntil 70 % av kostnadsoverslag, dog ikke mer enn innvilget tilskudd eller 70 % av reelle kostnader.

Søkekriterier:

- Bygninger/kulturminner som er plassert i aktivt drevne kulturlandskap prioriteres.
- Plan der miljøtiltaket beskrives og kartfestes, og der det redegjøres for målene med tiltaket/prosjektet.
- Kostnadsoverslag og finansieringsplan
- Søker/den som driver jorda må oppfylle vilkår til miljøkrav. Gjødslingsplan, evt. sprøytejournal og kart over disponibelt areal legges ved søknaden.

5.5. Søknad og søknadsfrist

Søknadsskjema sendes inn digitalt med innlogging på ID-portalen/Altinn.

Følgende søknadsfrister gjelder:

- SMIL: 1. mars
- Utsettelse av arbeidsfrist: 1. november

Figur 6: Kalver på beite. Beitedyr er viktige for å holde kulturmark i hevd.

6. Lokalt utvalgte jordbrukslandskap

Kommunen kan definere inntil 2 % av innmarksareal i drift som «lokalt utvalgt jordbrukslandskap». For 2019 tilsvarer dette 200 dekar. Dette arealet kan tildeles ekstra tilskudd for «beiting av verdifulle jordbrukslandskap» gjennom Regionale miljøtilskudd (ikke SMIL). Areal med status «lokalt utvalgt jordbrukslandskap» vil bli vurdert ved hver revisjon av lokale tiltaksstrategier.

For perioden 2020 – 2023 er følgende areal definert som lokalt utvalgt i Beiarn:

Haugbakk:

120 dekar fordelt på eiendommene 17/2, 17/5, 17/11, 17/13 og 17/14.

Figur 7: Lokalt prioritert verdifullt kulturlandskap på Haugbakk (markert i blått). Kartutsnitt er hentet fra NIBIOs Gårdskart.

Osbakk:

70 dekar på eiendommen 18/11.

Figur 8: Lokalt prioritert verdifullt kulturlandskap på Osbakk (markert i blått). Kartutsnitt er hentet fra NIBIOs Gårdskart.

7. Tiltaksstrategier for nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)

7.1. Vilkår

Tilskudd kan gis til skogeiere som har mer enn 10 dekar (daa) produktiv skog. Grensen på 10 daa kan fravikes hvis søknaden gjelder tiltak i samarbeid mellom flere eiendommer.

Tilskudd til utdrift av skogsvirke til bioenergi og tilskudd til andre tiltak i skogbruket (tiltak som omtalt i § 8 i forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket) kan også gis til skogeiere som har mindre enn 10 daa produktiv skog, og eiere av landbrukseiendommer uten produktiv skog. Hvilke tiltak dette omfatter i Beiarn, fremkommer av kommunens prioriteringer i kapittel 7.4.

Det kan settes vilkår for utbetaling av tilskudd til det enkelte tiltak. Vilkårene må være i samsvar med tiltakenes formål.

Ved fellestiltak skal det foreligge en skriftlig avtale mellom deltakerne om fordeling av kostnader og ansvar i forbindelse med tiltakets gjennomføring, og eventuelle vilkår som blir knyttet til senere oppfølging og vedlikehold.

7.2. Utfordringer

I Beiarn kommune er bjørk og delvis furu de dominerende naturlige treslagene. Lauvskogen dekker ca. 113 000 daa av det produktive drivbare skogsarealet i kommunen, mens furua dekker om lag 23 000 daa. Granskogen er plantet og dekker ca. 34 000 daa. Gjenstående areal som er egnet til skogplanting er tidligere anslått til 11 000 daa. Det er mye brattlendt skogsmark i kommunen, og 20 % av den produktive skogen er regnet som ikke drivbar. Det økonomisk drivverdige skogarealet utgjør i underkant av 140 000 daa. Årlig løpende tilvekst for granskogen i kommunen er beregnet til vel 19 000 m³.

Figur 9: Felt med plantet gran i Beiarn.

Organisert skogplanting har en mer enn 100 år lang tradisjon i kommunen. De første såkalte fredsskogfeltene (inngjerdete plantefelt) ble påbegynt tidlig på 1900-tallet. På midten av 1950-tallet ble det utarbeidet skogreisningsplaner. I dag blir det plantet først og fremst ved reetablering av skog

etter hogst. Et fokusområde for kommunen som skogbruksmyndighet er å sørge for at foryngelsesplikten overholdes, og at hogstfelt blir tilfredsstillende forynget. Ved å plante tettere, vil det også være enklere å bygge opp større skogressurser av bedre kvalitet, som binder mer CO₂. Det er i den sammenheng også viktig at ungskog blir ryddet og avstandsregulert for å skape best mulig vilkår for framtidens produksjonsskog.

Figur 10: Foryngelse etter sluttavvirkning i granfelt.

Mye av granskogen som ble plantet på og etter 1950-tallet, bør tynnes i årene fremover. I Beiarn er det lite tradisjon for tynning. Tiltaket, da særlig førstegangstynning, gir sjelden et økonomisk overskudd, og blir i mange tilfeller valgt bort som en følge av dette. Tynning er å anse som et av flere gode tiltak for økt volumtilvekst, og følgelig økt karbonbinding, hos enkeltreet.

Det avvirkes bar- og lauvtrevirke til sagbruk, papirproduksjon og produksjon av ferrosilisium mens bjørk i hovedsak anvendes til produksjon av ved av vedsentraler og vedprodusenter. Fortsatt avvirkes det en del ved til eget bruk. Årlig avvirking for salg varierer fra år til år, men for perioden 2014-2018 var gjennomsnittlig årlig avvirking ca. 3 500 m³. Dette er noe lavere enn tidligere, og en betydelig underavvirkning i forhold til skogens årlige tilvekst.

I dagens skogbruk står hogstmaskiner og lastbærere for en stor del av avvirkning og uttransportering av tømmer til vei. Deretter transporteres trevirket videre med tømmerbiler – moderne vogntog på 24 meters lengde og inntil 60 tonns totalvekt. Det setter store utfordringer både til offentlige veier og private skogsveier, som opprinnelig ikke var konstruert for å takle slike dimensjoner. En del av skogsveiene i kommunen har for lav standard og opprusting er sterkt påkrevet. I tillegg er enkelte områder delvis uten tilfredsstillende dekning av skogsveier. Nybygging og ombygging av eksisterende veier er derfor en forutsetning for at mye av skogen i kommunen kan drives og uttransporteres på en rasjonell måte.

Figur 11: Nybygd skogsbilvei på Dokma/Myra.

Enkelte deler av kommunens produktive skogarealer finnes i områder uten veiforbindelse, især Nordlandsdalen og omkringliggende områder i Ytre Beiarn. Det meste av granskogen her ble plantet på 1950- og 1960-tallet, men mye ble også plantet så tidlig som på 1930- og 1940-tallet. Denne skogen nærmer seg hogstmoden alder, men uten veiforbindelse er det få muligheter for å kunne avvirke og uttransportere tømmer. På sikt vil det derfor være behov for alternative transportløsninger, slik som bruk av lekter og sjøtransport. Slike løsninger vil øke driftskostnadene, og tilskudd for å dekke merkostnadene i forhold til ordinær skogsdrift vil være nødvendig.

En ikke ubetydelig utfordring knyttet til skogbruket som næring i Beiarn, er manglende bruk av skogfond. De færreste later til å ha god kjennskap til ordningen, og flere skogeiere har minimal avsetning på skogfondkontoen i forbindelse med virkesomsetning. Økt avsetning av skogfond, og følgelig økt bruk, er sammen med NMSK-tilskudd av stor betydning for utviklingen av fremtidig kvalitetsskog, økt CO₂-binding, og økt verdiskaping.

Skogen i kommunen er i liten grad kartlagt og miljøregistrert. Skogbruksplanlegging med miljøregistrering er av fylkesmannen prioritert til å bli utført i perioden fram til 2030, med planlagt oppstart i 2026. Planlegging og tiltak må i alle tilfeller hensynta miljøverdiene i skogen, og må derfor fram til kartlegging og registrering er gjennomført legge til grunn føre-var-tiltakene i Norsk PEFC Skogstandard, jf. forskrift om berekraftig skogbruk § 4.

Skogbruket berører store områder og har innvirkning på bruken av utmarksarealene. Plantefelt kan føre til dårligere fremkommelighet og hindre utsikt. Samtidig gir barskog ly både for mennesker og dyr og er med på å øke mangfoldet i skogen. Bygging av skogsveier fører til at områder blir lettere tilgjengelig for allmenheten. Skogreisningen kan også komme i konflikt med jordbrukets beiteinteresser.

7.3. Målsettinger

Det er en forutsetning for gjennomføring av tiltak at skogeiere motiveres og gis veiledning både fra kommune, skogeierlag og andre relevante aktører. Skogeiere bør få økt kunnskap og interesse for de økonomiske virkemidlene som finnes i skogbruket. Det bør utarbeides en foryngelsesplan for hogstområdet samtidig som hogsten planlegges, og tilbys kvalifisert arbeidskraft til alle skogkulturarbeider.

Ved avvirking av produksjonsskog skal en legge til rette for å etablere ny skog, herunder vurdere behovet for markberedning i barskog. Foryngelse skal skje raskest mulig, og senest tre år etter hogst. Ved avvirking av granskog skal det i hovedsak etableres ny skog ved planting av gran. Ved avvirking av furuskog skal det legges til rette for naturlig foryngelse. Ved avvirking av lauvskog skal det vurderes i samråd med skogeier om arealet skal tilplantes, og således utføres et treslagsskifte. Ved reetablering av produksjonsskog, skal en som hovedregel bruke skogfondmidler.

For å stimulere til utvikling av kvalitetsskog, kan det blant annet gis tilskudd til ungskogpleie. Det er et mål for kommunen at ungskogpleie blir utført på minst 200 daa i året. Tynning bør også utføres, og er spesielt viktig i granplantefelt. Det bør utføres minst én tynning i løpet av bestandets omløp. Både ungskogpleie og tynning er viktig for å oppnå økt produksjon, større virkeskvalitet og høyere karbonbinding.

En stor del av skogsveinettet i kommunen har for lav standard i forhold til dagens maskiner og kjøretøy, og opprusting er sterkt påkrevet. I tillegg er veidekningen enkelte steder for dårlig til at skogressursene kan betjenes på en optimal og rasjonell måte. Gode betingelser for bruk av skogfond sammen med NMSK-tilskudd gjør det økonomisk gunstig å foreta opprusting og nybygging av skogsveier. Tilskudd kan gis dersom veibyggingen er miljømessig og samfunnsøkonomisk forsvarlig. For at tilskudd skal kunne innvilges, må veiene være bygget i samsvar med «Normaler for landbruksveger» fastsatt av Landbruks- og matdepartementet. Godkjente søknader om byggetillatelse etter en høringsrunde, kan innvilges tilskudd til bygging etter saksbehandling og prioritering av kommunen.

Når hogster gjennomføres i bratt terreng, kan det være tilfeller hvor felter eller partier med hogstmoden skog blir stående igjen på grunn av at hogstmaskiner ikke kommer frem. I slike tilfeller er det et mål at all hogstmoden skog tas ut, slik at en unngår «flekke» eller «striper» med gjenværende skog på de mest ufremkommelige stedene. For hogstmodne bestand som i sin helhet er utilgjengelig for skogskjøretøy, bør en vurdere å benytte taubane til avvirking. Alternativet er at verdifullt tømmer, skog som i mange tilfeller ble plantet ved hjelp av statlige midler, «råtner på rot». Kommunen ønsker å legge til rette for at hele eller deler av bestand i vanskelig terreng blir avvirket, og ressursene utnyttet.

Ved utfordrende driftsforhold, som for eksempel svakt og lite bærende underlag, bør en unngå uttransport av virket på barmark av hensyn til underlaget. Under slike forhold bør derfor uttransport kun foretas når tele- og snøforhold tillater det. Vekslende driftssystem, som kan innebære mellomlagring av virke til forholdene tillater utkjøring til leveringssted, er ønskelig ut fra et mål om bærekraftig skogbruk. Slik vekslende drift kan virke fordyrende for skogeier/entreprenør, og en bør vurdere tilskudd for å kompensere for dette. I slike tilfeller kan tilskudd kun gis der skogsdriften ikke forringer ressursgrunnlaget for fremtidig utbygging av et rasjonelt veinett.

På sikt er det ønskelig å legge til rette for at skog i områder uten veiforbindelse, kan avvirkes og uttransporteres. Mye skog er tilplantet ved hjelp av statlige midler, og disse skogressursene bør følgelig utnyttes når de når hogstmoden alder. Der det er nødvendig, må skogeieren kunne benytte leker og/eller sjøtransport for å få gjennomført hogst og uttransportert virket på rasjonelt vis.

Prosjekter som har som mål å øke den lokale ressursutnyttelsen og verdiskapinga i og fra skogen, bør få prioritet. Det kan gis tilskudd til tiltak, fellestiltak, prosjekter som bidrar til å utvikle skogbruket i en kommune eller region, og tiltak som ikke omfattes av andre etablerte tilskuddsordninger i landbruket. Herunder kan nevnes tiltak som legger til rette for økt hogst og skogskjøtsel, og kurs som bidrar til å øke kunnskaper og ferdigheter innen skogbruk.

7.4. Prioritering av tiltak og tilskuddssatser

7.4.1. Sikre tilfredsstillende foryngelse

- Inntil 70 % tilskudd til planting av gran, ved reetablering eller nyplanting.
- Inntil 100 % tilskudd til markberedning i barskog.
- Inntil 100 % tilskudd til suppleringsplanting.

7.4.2. Ungskogpleie

- Inntil 100 % tilskudd til rydding og/eller avstandsregulering, men maksimalt 500 kr/daa.

7.4.3. Førstegangstynning

- Tilskudd inntil 1 000 kr/daa i granplantefelt.
- Det gis ikke mer tilskudd enn at det dekker underskuddet. Det gis ikke tilskudd til tynning som ved uttak av virket gir overskudd.

7.4.4. Skogsveier, nybygging og ombygging

Prioriteringer:

- Bilveier, men også tunge traktorveier som skal fungere som atkomst- og baseveier.
- Veianlegg som utløser størst mulig verdiskaping.
- Det er en forutsetning at skogsveien gir en helhetsløsning for skogsområdet, uten unødig hensyn til eiendomsgrenser.

Tilskuddssatser:

- Inntil 60 % tilskudd til traktorvei klasse 7.
- Inntil 70 % tilskudd til skogsbilvei klasse 3, 4 og 5.
- Nedre grense for kostnadsoverslag som kan utløse tilskudd er 50 000 kr. Det kan allikevel gis tilskudd til velteplasser/snuplasser med lavere anleggskostnad.

Utbetaling av tilskudd kan foretas når det foreligger et veiregnskap med dokumentasjon av byggekostnader som er godkjent av kommunen.

7.4.5. Drift i bratt og vanskelig terreng

- Inntil 50 % tilskudd til manuell felling/frikapping og innvinsjing mot hogstmaskin, for å unngå at partier med hogstmoden skog i bratt terreng blir gjenstående når øvrig felt avvirkes.
- Inntil 120 kr/m³ tilskudd for drift med taubane, der terrenget er for vanskelig eller for bratt for drift med skogskjøretøy. Hogstfeltet må ha et stående volum på minst 4 m³/daa før hogst.
- Inntil 35 kr/m³ tilskudd for vekslende driftssystemer som følge av vanskelige terrengforhold, eksempelvis lunning av tømmer i skogen for senere utkjøring når tele-/snøforhold tillater uttansport. Slikt tilskudd kan kun gis der skogsdriften ikke forringer ressursgrunnlaget for utbygging av et rasjonelt veinett.

7.4.6. Alternative transportløsninger

- Inntil 100 kr/m³ tilskudd for bruk av leker/sjøtransport der det vurderes som nødvendig. Tiltaket må forhåndsgodkjennes av kommunen.

7.4.7. Andre tiltak i skogbruket

Prioriteringer:

- Tiltak som legger til rette for økt hogst og skogskjøtsel.
- Tiltak som fokuserer på hele verdikjeden for å øke lokal verdiskaping.
- Kurs som bidrar til å øke praktiske og/eller teoretiske kunnskaper og ferdigheter innen skogbruk, fortrinnsvis i regi av Skogbrukets Kursinstitutt (Skogkurs).

Tilskuddssatser:

- Inntil 50 % tilskudd av godkjent kostnad.

Tiltaket må forhåndsgodkjennes av kommunen.

7.5. Søknad og søknadsfrist

Det søkes til kommunen på fastsatt søknadsskjema utarbeidet av Landbruksdirektoratet. I de tilfeller hvor det ikke finnes utarbeidet skjema (forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket § 8), skal skriftlig søknad og relevante vedlegg sendes til kommunen i brev form. Søknad skal sendes til kommunen på papir eller e-post. Relevante vedlegg kan for eksempel være kart, regnskapssammendrag, faktura fra entreprenør eller oversikt over egeninnsats.

Søknadsfrist for NMSK-tilskudd er 30. september hvert år.

7.6. Saksbehandling

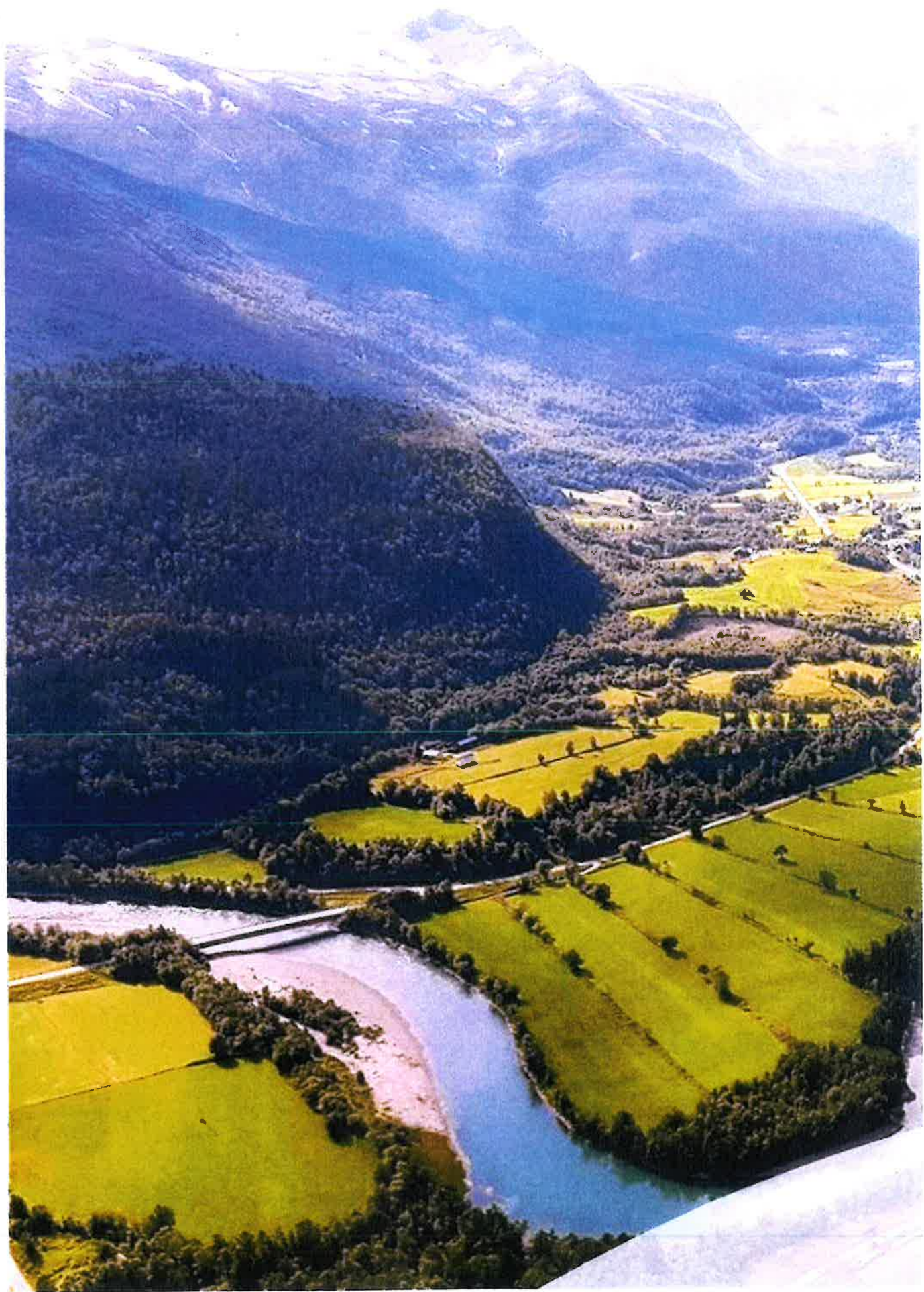
Søknader om tilskudd til ombygging og nybygging av skogsveier kan behandles fortløpende. Øvrige søknader som er mottatt kommunen innen søknadsfristen behandles samlet etter fristens utløp, men før utgangen av november.

Vedtak om innvilget eller avslått søknad, og utbetaling av tilskudd, fattes av kommunen med hjemmel i forskrift om tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket. Søker orienteres snarest skriftlig om vedtak, regler for utbetaling av tilskudd og klagerett.

Utbetaling kan skje fra eiendommens skogfond og offentlige tilskudd hver for seg eller i kombinasjon. Dersom det totalt for kommunen omsøkes og innvilges større beløp enn det kommunens tildelte tilskuddsmidler utgjør, kan tilskuddsbeløpet nedjusteres.

Den som søker om tilskudd er forpliktet til å gi de opplysninger og akseptere de kontrolltiltak som skogbruksmyndighetene bestemmer. Kommunen, fylkesmannen eller riksrevisjonen kan kreve nødvendige opplysninger og kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er skjedd i tråd med forutsetningene. Kommunen skal i nødvendig utstrekning kontrollere at tiltakene er gjennomført i tråd med forutsetningene for NMSK-tilskudd.

Tilskudd kan kreves helt eller delvis tilbakebetalt dersom forutsetningene for tilskudd ikke er oppfylt. Beløpet som skal tilbakebetales kan trekkes inn ved reduksjon i eventuelle andre tilskudd under Landbruks- og matdepartementet.

GODKJENNING AV PROTOKOLL - PLAN OG RESSURSUTVALGET

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 19/650

Arkiv: 033

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
65/19 Plan og ressursutvalget

13.12.2019

OPPSTART AV ARBEID MED KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2020 - 2030

Saksbehandler: Anne Maren Wasmuth
Arkivsaksnr.: 19/4

Arkiv: 141

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
66/19 Plan og ressursutvalget

13.12.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget sender dokumentet «Oppstart av arbeid med Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2030» til høring og offentlig ettersyn i 6 uker. Samtidig varsles det planoppstart av Kommuneplanens samfunnsdel.

Framlagte dokument er hjemlet i Lov om planlegging og byggesaksbehandling §§ 4, 10 og 11.

Saksutredning:

Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Kommunestyret skal også vedta en Kommuneplanens samfunnsdel som er et strategisk overordnet dokument som gir direkte føringer til kommunens handlingsplan/økonomiplan for valgperioden.

Dersom kommunestyret i behandlingen av planstrategien vedtar å revidere kommuneplanen, skal det utarbeides et planprogram som skal gjøre rede for hva en vil konsentrere seg om ved revisjonen av Kommuneplanens samfunnsdel. Planstrategi og planprogram kan samordnes dersom det er klart at kommunen vil revidere kommuneplanen. Kommunestyret i Beiarn vedtok i 2016 en full revisjon av Kommuneplanens samfunnsdel i 2020. Administrasjonen legger derfor fram et samlet dokument som inneholder både Planstrategi og Planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel som vi har kalt «Oppstart av arbeid med Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2023», til politisk behandling.

Beiarn fikk nytt kommunestyre høsten 2019, og det forventes at ny planstrategi og Kommuneplanens samfunnsdel vedtas innen oktober 2020.

Arbeidet med dokumentet «Oppstart av arbeid med Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2030» er gjort med hjemmel i Lov om planlegging og byggesaksbehandling §§ 4, 10 og 11.

Til saksbehandlingen:

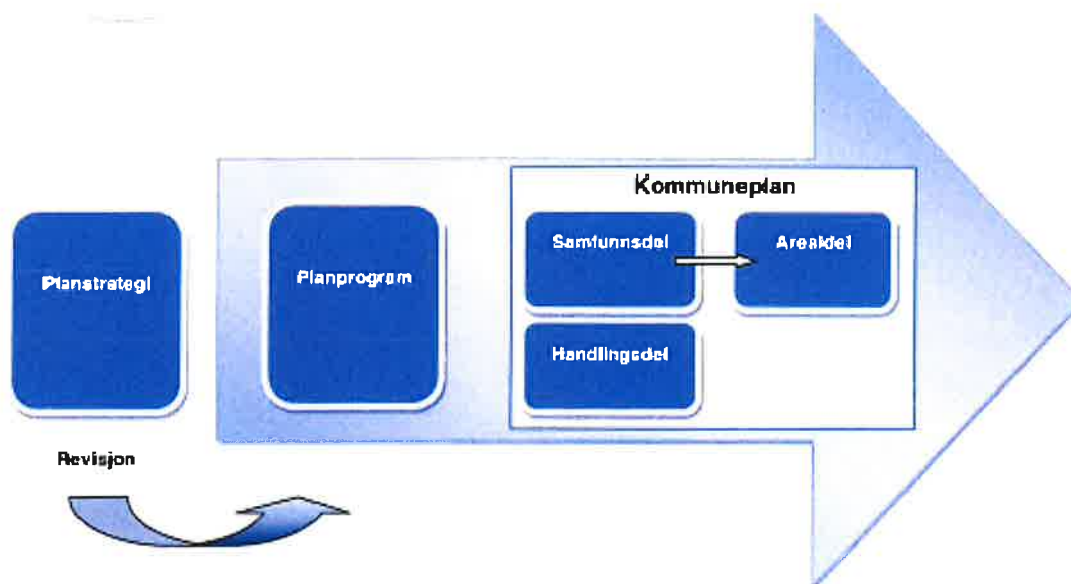
1. Planstrategi/planprogram skal til 1. gangs høring og offentlig ettersyn i 6 uker.
2. Planoppstart for Kommuneplanens samfunnsdel varsles samtidig ved annonsering.
3. Høringsdokumentene skal også oversendes overordnet myndighet i fylket.
4. Høringsuttalelser skal eventuelt innarbeides i dokumentet og så legges fram til ny behandling i Plan- og ressursutvalget med endelig behandling i Kommunestyret.

Bakgrunn:

Med hjemmel i Lov om planlegging og byggesaksbehandling §§ 4, 10 og 11, skal Kommunestyret minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Planstrategien bør omfatte en drøfting av kommunens strategisk valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorens virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden.

Dersom kommunestyret i behandlingen av planstrategien vedtar å revidere kommuneplanen, skal det utarbeides et planprogram som skal gjøre rede for hva en vil konsentrere seg om ved revisjonen av Kommuneplanens samfunnsdel. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn normalt samtidig med varsling av planoppstart. Planprogrammet fastsettes ordinært av planmyndigheten.

Planstrategi og planprogram kan samordnes dersom det er klart at kommunen vil revidere kommuneplanen.

Figur 1: Kommuneplanprosessen.

Vurdering:

Administrasjonen har valgt å slå sammen strategiplan og planprogram for oppstart av Kommuneplanens samfunnsdel fordi Lov om planlegging og byggesaksbehandling åpner for dette, og fordi det er naturlig å se dokumentene med strategiske valg i sammenheng. Det foreligger også en praktisk og besparende grunn til å slå sammen prosessene med høring og offentlig ettersyn av strategiplan og planprogram under ett.

Beiarn kommune står overfor store økonomiske utfordringer med bakgrunn i befolkningsutviklingen og inntektsutviklingen. Det er viktig å få på plass hvilket/hvilke strategiske valg og hovedutfordringer kommunestyret vil fokusere på, da det er dette/disse fokusområdene som vil få hovedprioritet i kommunens handlingsplan/økonomiplan og budsjetter i inneværende valgperiode. Samtidig er det viktig å ha et langsiktig mål å jobbe mot.

I planstrategi og planprogram skal de overordnede strategiske linjene for de første 4 årene trekkes. Et godt råd når strategiske innsatsområder skal velges, er å ikke gripe over for mange på én gang. Politikerne vil ved lesing av dokumentet se at det åpnes for innspill allerede nå før utsending til høring. Vi ber spesielt politikerne i Plan- og ressursutvalget ta stilling til forslag til strategiske valg for samfunnsutviklingen (pkt. 6). Kommuneplanens samfunnsdel skal spisse hovedutfordringene og være førende for konkrete tiltak i kommunens handlingsplan/økonomiplan for de førstkomende 4 årene.

I vedleggene til dokumentet «Oppstart av arbeid med Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2030» finnes føringer for kommuneplanarbeidet og en fersk samfunnsanalyse for beirsamfunnet. Disse er, sammen med kommunens utfordringsdokumenter, budsjett og økonomiplan for 2020, og årsrapporter, viktige faktagrunnlag som beskriver de utfordringer vi står overfor.

Strategiplan og planprogram sendes ut til høring og offentlig ettersyn i 6 uker med de endringer som måtte komme fra Plan- og ressursutvalget på møtet den 13. desember. I henhold til Lov om planlegging og byggesaksbehandling bør oppstart av arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel varsles samtidig.

Vedlegg:

Oppstart av arbeid med
Kommuneplanens samfunnsdel
2020 - 2030

BEIARN
kommune

Planstrategi og planprogram

Innhold:

1. Innledning
2. Målbilde år 2030
3. Muligheter og utfordringer
4. Strategiske valg for samfunnsutviklingen
5. Planoppgaver 2020 – 2024
6. Organisering av arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel
7. Vedlegg:
 - Internasjonale, nasjonale og regionale føringer for kommuneplanarbeidet
 - Samfunnsanalyse 2019. Kunnskapsgrunnlag for et bærekraftig Framtids-Beiarn

1. Innledning

Det nyvalgte kommunestyret skal i løpt av det første året legge fram forslag til kommunal planstrategi. **Planstrategien** er et hjelpemiddel for det nye kommunestyret til å avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden for å møte kommunens behov. Den bør omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorens virksomhet og en vurdering av kommunens planbehov i valgperioden, men den skal være behovsstyrt og ikke gjøres mer omfattende enn nødvendig.

Planstrategiens funksjon er å ivareta kommunestyrets lederskap i samfunnsplanleggingen ved å gi retning for bærekraftig samfunnsutvikling, og klargjøre hvilke planoppgaver som skal prioriteres.

Bak planstrategien ligger en helhetlig samfunnsanalyse. Samfunnsanalysen gir et godt bilde av situasjonen for kommunen og legger grunnlag for planstrategi/kommuneplan, handlingsprogram/økonomiplan og sektor-/delplaner. Det vises til Årsoppgjør for Beiarn kommune 2018, «Beiarn kommunes utfordringsdokument for 2020 – 2030» og «Samfunnsanalyse 2019 – kunnskapsgrunnlag for et bærekraftig Framtids-Beiarn».

Planprogrammet for kommuneplanen skal, etter plan- og bygningsloven, gjøre rede for følgende: formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegg for medvirkning, beskrivelse av hvilke alternativer som vil bli vurdert, og behovet for utredninger. **Formålet med planprogrammet er å gjøre rede for hva en vil konsentrere seg om ved revisjon av kommuneplanen.** Planprogrammet er ferskvarer - den skal dra de lange linjer, men samtidig skal det være tydelig på satsingsområdene i valgperioden (4 år). Den brede involveringen, den lokalpolitiske høringen og den politiske forankringen skjer i arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel.

Plan- og bygningsloven, Kommuneloven og Folkehelseloven krever at kommunene skal bidra til bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner, og til å bruke samfunnsplanleggingen etter loven for å sikre dette.

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål som er forankret i en felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030, skal være det politiske hovedsporet for vår tids utfordringer, og Norge har forpliktet seg til å oppfylle disse målene. Det gjelder både nasjonalt og alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Samtidig legger Regjeringen egne føringer i dokumentet «Nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2023» og Nordland fylke i dokumentet «Mitt Nordland – Mi framtid 2013 – 2025, og vi må forholde oss til regionalt samarbeid om tjenesteyting.

2. Målbilde år 2030

Målbildet er kortversjonen av det samfunnet som Framtids-Beiarn ønsker å være i år 2030. Det gir retning for samfunnsutviklingen og forplikter for samfunnsplanleggingen.

Beiarn kommune er stedet alle vil bo på. Folketallsveksten er over landsgjennomsnittet, og unge mennesker flytter hit etter endt utdanning. Den naturskjønne dalen gir inntrykk av velstethet og framtidstro, unge familier finner trygghet og trivsel i et likesinnet miljø med stabile arbeidsplasser både i det offentlige og private næringsliv. Resultatet av kommunens aktive tilrettelegging over år, er et mangfold av ny aktivitet og etablering av arbeidsplasser innen ulike kategorier. Det er attraktivt å etablere bedrift i Beiarn. Høg kvalitet på den digitale infrastrukturen og et godt vedlikeholdt og fornyet vegnett gir muligheter for etablering av framtidretta, effektive arbeidsplasser i bygda, eller dagpendling til arbeid i regionen. Vi samarbeider tett med nabokommunene som arbeids- og boregion og ved interkommunal tjenesteyting. Unge bønder setter sitt preg på aktivitet og kulturlandskap i hele bygda og bidrar til et levende bygdeliv.

De unge velger seg Beiarn fordi her satses det på unge familier, og her tas deres behov på alvor. Satsingen på sentrumsutvikling, nye boligfelt og nærheten til sentrumsnære aktiviteter og bygdas trafikknutepunkt, lokker barnefamiliene hit. Her finner de fellesskap samtidig som de bor landlig og nært naturen og utfart til nabokommunene. I bygdas nye storstue, flerbrukshallen, er det lagt til rette for kulturaktiviteter for alle generasjoner. Kulturlivet og frivilligheten blomstrer og skaper viktige sosiale møtepunkt. Her i sentrum finner de også viktige offentlige funksjoner og servicefunksjoner som fyller det daglige behovet.

Alle barn får en best mulig start på livet i Beiarn. De har familie, venner og voksne som er til stede når de trenger det, utfolder seg i lek og aktivitet og kjenner følelsen av undring, glede og mestring. De blir verdsatt av foreldre og lokalsamfunn, barnehage og skole.

Beiarn er et godt samfunn å leve i hele livet. Alle innbyggerne opplever trygghet, mestrer hverdagen og har aktive liv med god helse og trivsel. Alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet, og gjester opplever at de er velkomne. Vi fokuserer på folkehelse og mestring, og bruk av teknologi og løsninger tilpasset den enkelte, bidrar til at flere eldre lever aktive liv og kan bo i egen bolig.

Det er lagt til rette for å ta imot et økende antall gjester. Det «ekte» Beiarn er en merkevare som etterspørres. Satsingen på beiaromat og beiaropplevelser gir status og spennende arbeidsplasser for beiarssamfunnet.

Forbedringer av vegnettet både innad i Beiarn og ut av kommunen gir kortere, sikrere og mer miljøvennlig forbindelse til Bodø og Saltdal. Andelen elever til videregående skole er økende, og det går daglig pendlerbusser med elever til Saltdal.

3. Muligheter og utfordringer

Her vises de viktigste mulighetene og utfordringene som kommunen forventer å møte framover. Det skal i alle planprosesser beskrives hva mulighetene og utfordringene betyr for planområdet, hvordan planområdet vil ta i bruk mulighetene og håndtere utfordringene. Det er tatt høyde for at enkelte planområder allerede er satt i kraft.

Framtids-Beiarn

I kommuneplanrevisjonen må vi jobbe målrettet mot et mer attraktivt lokalsamfunn for alle som bor her, ønsker å bo her, kommer på besøk eller vil drive næringsvirksomhet. Vi skal også være en attraktiv kommune å være ansatt i. Beiarn kommune ønsker å framstå som et samfunn med kompetente innbyggere med utdanning som står i forhold til det reelle behovet for faglig kunnskap vi har i kommunen.

Alderssammensetningen i befolkningen endres. Færre barn fødes. Andelen over 67 år øker. I følge Beiarn kommunes utfordringsdokument fram mot 2023, vil de samlede demografiutgiftene være relativt stabile i den kommende 10-årsperioden. Men demografiutviklingen peker mot et økt behov for ressurser til pleie og omsorg (+10 %), samtidig som behovet for ressurser til skole og barnehage synker med 15 %. Dette utgjør en økning av netto utgiftsramme til pleie og omsorg på 4,8 mill., og en reduksjon i driftsrammer på 3,8 mill. til oppvekstsektoren. Samtidig viser framskrivningen fra SSB at den yrkesaktive aldersgruppen (20 – 66 år) er den gruppen som i antall vil ha den største reduksjonen. Beiarn vil med andre ord ha bruk for mange flere ansatte i helsevesenet framover, og for samtidig å unngå dropp i antall barn i barnehagen og elever i skolen, er det nødvendig å ha fokus på rekruttering og tilflytting.

For å møte demografiutfordringene i Framtids-Beiarn, vil det være nærliggende å ha fokus på, og tilrettelegge for unge familier.

Folkehelse

God folkehelse er grunnleggende for både individet og samfunnet og må forankres i kommunens tjenestetilbud. Velferd, sosiale relasjoner, selvrealisering, helse og miljø, inkludering og et aktivt liv er viktige stikkord for livskvalitet og god folkehelse for alle generasjoner.

Eldre er i dag friskere enn før og lever lengre, og det er et mål at flest mulig skal få bo lengst mulig hjemme. Sett i lys av befolkningsutviklingen; flere eldre, færre yrkesaktive, er det viktig å satse på forebygging og legge til rette for aktiviteter og tiltak som fremmer helse, spesielt hos den aldrende del av innbyggerne.

Barn og unge

Demografiutviklingen viser et synkende elevtall i Beiarn. Dette, sammen med behovet for økte rammer til eldreomsorgen, vil få betydning for hvordan man ønsker å skape et trygt, godt og framtidsretta lære- og «livsmiljø» for våre barn og unge. Det er i denne diskusjonen viktig å gi barn og unge muligheten til å si sin mening, og at deres mening blir tatt på alvor.

Næringsliv

«Framtiden skapes nå». Dette er kommunens visjon. I visjonen ligger det blant annet at kommunen må spille en aktiv rolle for å gjøre Beiarn attraktiv for næringslivsetableringer, og stimulere til etablering av ny næringsvirksomhet. Det er også viktig for kommunen å bidra til handlingsrom og videreutvikling for eksisterende næringsaktører.

I perioden som har gått er prosjektet Beiarpuls igangsatt. Beiarpuls skal gjennom entusiasme, forankring og samarbeid sette fokus på reiseliv, opplevelser og økt bosetting. Det er likhetstegn mellom befolkningsvekst og økt antall arbeidsplasser. Samtidig bør vi se på Beiarn som en del av bo- og arbeidsmarkedsregionen Salten, det bør være mulig å bo i Beiarn og arbeide i en nabokommune.

Landbruk

Antallet næringsdrivende i landbruksnæringen i Beiarn og Norge har krympet betraktelig. Likevel holdes produksjonen relativt stabil gjennom en dreining mot større og mer effektive og moderne enheter. Disse representerer framtidsetta matproduksjon, bo- og arbeidsplasser og bidrar til en betydelig verdiskaping i og fra beiersamfunnet. Det ligger til rette for generasjonsskifter og fortsatt drift på de fleste enheter. Det vil i planperioden være viktig å ha fokus på generasjonsskifte og å framsnakke næringa overfor neste generasjon gårdbrukere. Dyrka jord er jordbrukets næringsgrunnlag, og det er viktig for å nå nasjonale mål at kommunen har jordvern som et viktig fokusområde i kommuneplanen.

Beiarn «gror igjen», og det bør satses på skog og tilliggende næringer i planperioden. Det trekkes ofte paralleller mellom landbruk og miljøutfordringer. I kommuneplanrevisjonen bør kommunen synliggjøre landbrukets rolle og fortrinn i det «grønne skiftet».

Næringsarealer

I lys av satsingen på økt bosetting og tilflytting, er det viktig å legge til rette for nye næringer, også i form av tilstrekkelig og tilgjengelig næringsareal. Beiarn kommune ønsker å være en pådriver for etableringer av nye virksomheter, og det er viktig at tomteareal er på plass slik at vi til enhver tid er klar til å ta imot etablerere. Det er også viktig å ivareta eksisterende næringer og ha et bevisst forhold til jordvern.

Turisme og reiseliv

Beiarn kommune er rik på opplevelser til alle årstider, og vi har nasjonalparker og andre verneområder som kan utnyttes i reiselivssammenheng. Et av målene til prosjektet Beiarpuls er, sammen med bygdas reiselivsbedrifter, å bygge en merkevare av Beiarn som reisemål. Storåga er i så måte Beiarns «nerve». Ei fortsatt god forvaltning, biotopforbedrende tiltak, en fornuftig tilrettelegging for fiske langs elva, og tilrettelegging for bygging av fritidsboliger er viktig for en videre satsing på turisme og reiseliv. Reiseliv er blant de næringer som vokser raskest i verden og er viktig både i lokalt og regionalt perspektiv.

Samferdsel og mobilitet

Et framtidsett næringsliv og ønsket om bosetting og tilflytting av ung arbeidskraft, fordrer mobilitet, god tilrettelegging av samferdsel og kommunikasjon. I gjeldende samfunnsplan settes det fokus på Beiarn som en del av bo- og arbeidsmarkedsregionen Salten, der god kommunikasjon og transport i og mellom kommunene er viktig for å lykkes. I revideringen må dette arbeidet videreføres

slik at Beiarn framstår som attraktiv for unge familier, for videreføring av eksisterende næringsliv, og for etableringer av nye næringer. Det må jobbes med en nedkorting av reisetid mellom Beiarn og Bodø.

Beredskapshensyn og samfunnssikkerhet

Det er en viktig oppgave for kommunen å bidra til at innbyggerne i Beiarn føler seg trygge på at alle tjenester har et tilfredsstillende kvalitetsnivå. God tele-/nettkommunikasjon, trygge og gode veier, både innad og ut av kommunen er avgjørende viktig i beredskapssammenheng. Like viktig er politi, godt helsepersonell, en tilfredsstillende ambulansetjeneste, og at vi har et solid brannkorps.

Kunnskapsgrunnlaget for planrevisjonen er «Overordnet beredskapsplan for Beiarn kommune» vedtatt i 2018, som bygger på kommunens risiko- og sårbarhetsanalyse, med en vurdering av hvordan kommunen generelt kan være forberedt til å håndtere ulike hendelser, og den beskriver kommunens ansvar og oppgaver. I revidering av kommuneplanen, både arealdel og samfunnsdel, må beredskap og samfunnssikkerhet ha høy prioritet.

Boligbygging og sentrumsutvikling

For Beiarn som samfunn vil det være kritisk at man lykkes med å gjennomføre tilstrekkelig ny rekruttering av arbeidskraft, og at denne arbeidskraften utgjøres av nye innbyggere som flytter til Beiarn. En forutsetning er at det er tilstrekkelig tilgjengelighet på boliger og tomteareal.

Bomiljø og trivsel må appellere til dem vi gjerne ønsker skal komme og ha sitt virke i Beiarn. Et eksempel kan være å tilrettelegge for ei sentrumsutvikling med et framtidsretta og moderne bomiljø med nærhet til moderne skole-, sentrums- og fritidsaktiviteter. I et samfunns- og klimaperspektiv kan fortetting av bo-, lærings- og næringsområder bidra til gode og sosialt bærekraftige bomiljø der mange av hverdagens gjøremål kan utføres uten bruk av bil. En bør også se på Beiarn som en del av et større regionalt bo- og arbeidsmarked og planlegge/sentralisere ut fra et fornuftig geografisk utgangspunkt.

Som en del av klimautfordringene bør kommuneplanen beskrive utfordringer og løsninger for redusert bruk av fossilt brensel både innenfor kommunens egen drift, men også sett i lys av transport innad og ut av kommunen.

Beiarn kommune som organisasjon

Beiarn kommunes visjon «Framtiden skapes nå!» samt verdiene «vilje – åpenhet – samhold – stolthet» er førende for alt arbeid med organisasjonsutvikling. Alle ansatte har ansvar for å etterleve redelighet, ærlighet og åpenhet i sitt kommunale virke, og vi skal utvise god service og opptre respektfullt i kontakt med publikum og brukere.

Med dette som bakgrunn, ønsker vi å framstå som en ansvarlig og satsingsvillig kommune. Det betyr at:

- Vi setter innbyggerne i første rekke.
- Vi tar ansvar som samfunnsutvikler og jobber for en bærekraftig, klimavennlig utvikling.
- Vi skal tilby rette tjenester av høy kvalitet.

Kompetanse og rekruttering

Organisasjonen Beiarn kommune skal være en attraktiv arbeidsplass. Vi vil i kommende kommuneplanperiode få bruk for mange nye medarbeidere. Rekruttering til lovpålagte oppgaver og normal drift er en hovedutfordring vi står overfor.

I henhold til demografiframskrivningene, vil aldersgruppen 0 – 15 år være synkende. Samtidig vil behovet for arbeidskraft til å ta vare på den økende eldre andel av befolkningen, kunne bidra til å stabilisere eller øke aldersgruppene 20 – 66 år og 0 – 15 år fordi det vil kunne medføre en dreining av behov for type arbeidskraft fra ivaretagelse av barn og unge til ivaretagelse av eldre.

For å yte rette tjenester av høy kvalitet, må kommunen som arbeidsgiver besørge ansettelse av personer med riktig kompetanse, og vi må legge til rette for faglig utvikling av medarbeidere.

Kommuneøkonomien

Beiarn kommunes økonomiske handlingsrom er ikke ubegrenset, og endringer i inntektsgrunnlaget gjør oss mer sårbar enn før. Samlet sett innebærer inntektsutviklingen at vi stadig må jobbe smartere, effektivisere ytterligere og vurdere strengt om det er aktiviteter vi kan slutte med uten skadevirkning av større betydning. Bare ved å rasjonalisere egen drift kan vi gi rom til ønskede investeringer. Vi må også arbeide med å finne måter å hente inn nye former for inntekter til kommunen.

Hovedutfordringer

Unge familier i fokus: Befolkningsutviklingen er negativ samtidig som aldersfordelingen endrer seg. Dette påvirker utviklingen i kommunen, også økonomisk. I kommende periode må man jobbe for at Beiarn blir et attraktivt tilflytter- og bosted. Unge familier må være i fokus. Stikkord er tettstedsutvikling, boliger og folkehelse.

Folkehelse: Velferd, sosiale relasjoner, selvrealisering, helse og miljø, inkludering og et aktivt liv er viktige stikkord for livskvalitet og god folkehelse for alle generasjoner. Hvordan kan Beiarn kommune bidra til at innbyggerne kan «leve hele livet»?

Næringsutvikling: Arbeidsplasser og bosetting henger tett sammen. Hvordan kan Beiarn kommune tilrettelegge for nye arbeidsplasser? Hvordan utvikle voksende næringer som reiseliv, og hvordan tilrettelegger vi for fritidsgjester?

Rekruttering og kompetanse: Kommunen står overfor et generasjonsskifte, nye krav til formell kompetanse på flere områder, mindre behov for fagkompetanse i oppvekstsektoren, og mer behov for kompetanse i helse og omsorgssektoren. Hvordan kan kommunen i planperioden forberede seg på dette skiftet?

Klima og bærekraft: Et overordnet tema for hele kommuneplanen. Hvordan kan kommunens sektorer og innbyggere bidra inn i det «grønne skiftet»?

4. Eksempler på strategiske valg for samfunnsutviklingen

Strategiske valg for samfunnsutviklingen er forpliktende retningsvalg for samfunnsplanleggingen og kommunal innsats i årene framover. De strategiske valgene skal legge grunnlag for delstrategier i Kommuneplanens samfunnsdel.

- Skape et attraktivt og robust livsmiljø for unge familier
- «Leve hele livet» - Livskvalitet og god folkehelse for alle innbyggere
- Sikre et bærekraftig samfunn
-
-

5. Planoppgaver 2020 – 2024

Plantype	2020	2021	2022	2023	2024
Kommuneplanens samfunnsdel*	Revisjon				Revisjon
Kommuneplanens arealdel*	Delrevisjon				Revisjon
Kommunedelplan for kulturbygg, idrett og friluftsliv*	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon
Økonomiplan/årlig budsjett (kommunal handlingsplan)	Årlig	Årlig	Årlig	Årlig	Årlig
Plan for folkehelse	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon
Plan for psykisk helsearbeid					
Rusplan/Alkoholpolitisk plan		Revisjon			
Boligpolitisk handlingsplan m/sosialdel	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon	Rullere h.del
Temaplan: Oppvekst/barn og unge	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon
Fagplan: Spesialpedagogisk plan	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon
Temaplan: Strategisk næringsplan	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon
Temaplan: Klima- og miljøplan	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon
ROS-analyse m/overordnet beredskapsplan	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon	Rullere h.del	Rullere h.del
Frivilligplan	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon	Rullere h.del
Plan for kriseledelse					
Fagplan: Hovedplan veg					
Fagplan: Hovedplan avløp					
Fagplan: Hovedplan vann					
Temaplan: Trafikksikkerhetsplan					
Trivselsplan for skolene i Beiarn	Rullere h.del	Rullere h.del	Rullere h.del	Revisjon	Rullere h.del
Diverse virksomhetsplaner					

*Lovpålagt etter Plan- og bygningsloven og etter Kulturdepartementets regler om spillemidler

h.del = handlingsdel

Kommuneplanens arealdel

Når kommuneplanens samfunnsdel er på plass, vil det bli behov for en revidering av arealdelen. I arealdelen skal det, i tillegg til generelle forbedringer og justeringer, jobbes med følgende tema:

1. Tomteareal i boligområder.
2. Næringsareal
3. Områder for samfunnsnyttige bygg
4. Areal til fritidsboliger

6. Organisering av arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel

Et av formålene med planrevisjonen er å styrke kommuneplanen som styringsverktøy for en helhetlig og bærekraftig planlegging. For å få dette til, må revisjonsprosessen forankres både politisk og på tvers av sektorene i organisasjonen.

Politisk organisering

Politikerne vil ha en sentral rolle i utarbeidelsen av mål, strategier og prioriteringer. I planrevisjonen er det i hovedsak Plan- og ressursutvalget som vil bidra.

Administrasjonens arbeid

Kommuneplanrevisjonen er et stort og tverrfaglig arbeid som krever innspill fra hele organisasjonen. Det vil være naturlig at hver sektor, Oppvekst, Helse og omsorg og Teknisk/landbruk jobber med hver sine tema, og at strategisk ledergruppe syr sammen teksten i plenum. Det utnevnes en sekretær for arbeidet.

Viktige milepæler i planrevisjonen

Desember 2019/januar 2020:	Planprogram sendes på høring
Januar 2020:	Kommunestyret vedtar planprogrammet
Juni 2020:	Kommunestyret behandler forslag til planutkast.
Juni/juli 2020:	Planutkast sendes ut på høring
Oktober 2020:	Kommunestyret vedtar Kommuneplanens samfunnsdel

Opplegg for medvirkning

Planfase	Når	Type medvirkning	Form	Deltakere
Oppstart av arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel	Desember 2019 – januar 2020	Formell høring av planstrategi og planprogram i 6 uker	Annonsering, presentasjon på nettsider etc.	Alle interesserte
Utarbeidelse av planutkast	Desember 2019 – mai 2020	Dialog med aktuelle grupper og aktører	Folkemøter	Alle interesserte
			Møter i ungdomsråd og eldreråd	Ungdom, pensjonister
			Politisk verksted	Politikere Plan- og ressursutvalget
			Arbeidsmøter innhold og tekst	Strategisk ledergruppe
Utsendelse av planutkast til høring	Juni 2020	Beslutning om utsendelse til høring		Plan- og ressursutv. Innstill. Kommunestyret
Høring av planutkast	Juni - juli 2020	Formell høring i 6 uker	Annonsering, presentasjon på nettsider etc.	Alle interesserte
Vedtak Kommuneplanens samfunnsdel	Oktober 2020	Plan- og ressurs-utv. innstill. utv. innstill. utv.		Kommunestyret

7. Vedlegg:

- **Internasjonale, nasjonale og regionale føringer for kommuneplanarbeidet**
- **Samfunnsanalyse 2019. Kunnskapsgrunnlag for et bærekraftig Framtids-Beiarn**

Internasjonale, nasjonale og regionale føringer for kommuneplanarbeidet:

I revisjonsarbeidet må kommuneplanen justeres i forhold til befolkningsutvikling og andre utviklingstrekk. En økende eldre befolkning og færre barn i skolepliktig alder gir utfordringer men også muligheter for kommunen som tjenesteyter, organisasjon og samfunnsutvikler. Det må legges til rette for en framtidsrettet boligpolitikk og satsning på næringsutvikling. Framtids-Beiarn skal reflektere FNs bærekraftsmål, nasjonale og regionale føringer. Framtidige tiltak må derfor ses i folkehelse-, miljø- og klimaperspektiv. Det skal være godt og bærekraftig å bo og leve i Beiarn.

Nasjonale føringer

For å fremme en bærekraftig utvikling, legger regjeringen hvert fjerde år fram et dokument med nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. De nasjonale føringene skal følges opp både regionalt og kommunalt og skal sikre at nasjonale interesser blir ivaretatt, og at man får en forutsigbarhet i statlige myndigheters medvirkning. I «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 - 2023» tas det tak i fire hovedområder:

Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling

Regjeringen vil at det legges vekt på bred medvirkning i planprosessene for å sikre relevant kunnskap og viktige interesser, og styrke planleggingen som demokratisk arena. Det vil bidra til å redusere konfliktnivået og heve kvaliteten på planene. Økt bruk av digitale verktøy kan bidra til bedre og mer effektive planprosesser. Ut fra et bærekraftsmål ønskes det en tydelig strategisk retning for samfunnsutviklingen regionalt og lokalt.

Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet

Regjeringen ønsker vekst i sysselsetting og produksjon i grønt og bærekraftig næringsliv, og vil at fylkeskommune og kommune legger til rette for økt verdiskaping og innovasjon basert på regionale og lokale ressurser i hele landet. Det skal stimuleres til utvikling av levende lokalsamfunn med lave utslipp, som er trygt og tilpasset klimaendringene. Det er derfor viktig at arealplaner bygger på et kunnskapsgrunnlag som avklarer all risiko og sårbarhet, herunder naturfarer og klimaendringer, virksomhetsrisiko og konsekvenser for svikt i viktige samfunnsfunksjoner. Næringsliv basert på naturressurser er i vekst, og det er et mål at verdiskapingen i jord- og skogbruk økes. Natur- og kulturverdier, friluftsliv og landskap forventes ivaretatt og forvaltet i tråd med nasjonale mål. Det skal settes av tilstrekkelige arealer for næringsutvikling, viktige jordbruksområder skal sikres, og det skal legges til rette for nye, grønne næringer.

Bærekraftig areal- og transportutvikling

Regjeringen ønsker å styrke knutepunktsutviklingen (kollektivtrafikken) ved at hovedtyngden av handelsvirksomhet, boligbygging og arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter lokaliseres innenfor tettsteder som defineres og avgrenses gjennom kommunal planlegging. Det er ønskelig at det gjennom planleggingen legges gode rammer for en bedre folkehelse ved å gjøre det mulig for

befolkningen å sykle og gå mer i dagliglivet med utgangspunkt i kollektivknutepunktene. Mer vekt på regionale løsninger og videre utbygging av IKT-infrastruktur må ses i sammenheng med arealplanlegging, bosetting, næringsutvikling og bruk av digitale løsninger. Det vil legge til rette for økt verdiskaping.

Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

82 prosent av befolkningen bor i byer og tettsteder. Regjeringen understreker betydningen av å bygge sosial infrastruktur og offentlige tjenestetilbud i tilknytning til kollektivknutepunktene. Grønne kvaliteter, møteplasser, gå- og sykkelavstand sammen med tilrettelegging for nærfriluftsliv skal ivaretas, og det forventes at kommunene sikrer trygge, helsefremmende bo- og oppvekstmiljø, frie for skadelig støy og luftforurensning. En stadig høyere andel eldre gjør at det bør legges til rette for at flest mulig kan bo hjemme og klare seg selv i hverdagen.

FNs bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftsmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

1. Utrydde alle former for fattigdom i hele verden
2. Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk
3. Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder
4. Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle
5. Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling
6. Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle
7. Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris

8. Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
9. Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon
10. Redusere ulikhet i og mellom land
11. Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige
12. Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre
13. Handle umiddelbart for å stoppe klimaendringene og bekjempe konsekvensene av dem
14. Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling
15. Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold
16. Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer
17. Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Fylkeskommunale føringer

Fylkesplan for Nordland «Mitt Nordland – Mi framtid» 2013 – 2025 har tre målområder:

Livskvalitet

Livskvalitet kan defineres som summen av hvordan den enkelte opplever sin situasjon i forhold til arbeid, fritid, helse, utdanning, bruk av egen kompetanse, trygghet, identitet og tilhørighet. Videre kan livskvalitet deles inn i ulike verdier, som velferd, sosiale relasjoner, selvrealisering, helse og miljø. Nordland fylkeskommunes visjon for livskvalitet er «et aktivt liv og et inkluderende samfunn». Alle i Nordland skal ha mulighet til å kunne utvikle sine evner, ferdigheter og interesser, og de skal ha gode levekår.

Livskraftige lokalsamfunn og regioner

Livskraftige samfunn preges av mangfold, entusiasme og kreativitet. Det er samfunn med aktive mennesker som stimuleres til skapende og samfunnsbyggende deltakelse.

Verdiskaping og kompetanse

Visjonen er et nyskapende Nordland med evne til omstilling i takt med omgivelsene. Man legger vekt på innovasjons- og nyskapningsevne, og et kunnskapsbasert næringsliv som bidrar til arbeidsplasser, bedriftsetableringer og økonomisk vekst. Verdiskaping omfatter også ivaretagelse av naturmangfold og kulturverdier, kulturelle forhold som lokal identitet og engasjement.

Saltenstrategiene

Beiarn er en del av Saltenregionen. Salten regionråd som består av ti saltenkommuner, har utviklet en egen strategiplan, Saltenstrategiene 2016 – 2020, som er knyttet til det regionale samarbeidet i Salten. Formålet er å ha en strategi for å fremme bærekraftig vekst og utvikling til det beste for alle som bor og virker i Salten. Saltenstrategiene har tre fokusområder:

Attraktive Salten

Målet er å fremme Salten som en attraktiv region å bo, arbeide, drive næring i, og besøke. Målet skal nås ved å satse på lokalsamfunn og stedsutvikling ved å bidra til økt bolyst, trivsel og livskvalitet i lokalsamfunnene. Salten skal være en attraktiv region å besøke, blant annet ved utvikling av attraktive opplevels- og aktivitetstilbud. Bygge omdømme gjennom kvalitet, tjenester og tilbud.

Kunnskapsbasert næringsutvikling

Målet er å bidra til å øke verdiskaping og sysselsetting for å gi et mer konkurransedyktig næringsliv. Dette skal oppnås ved å styrke næringssamarbeidet i Salten, koble universitetet, utdanning, forskning, næringsliv og forvaltning, gjøre Salten til et attraktivt etablerersted, og videreutvikle internasjonale allianser.

Infrastruktur

Målet er å styrke naturlige bo- og arbeidsområder. Salten regionråd ønsker å redusere behovet for pendling ved å satse på bærekraftige lokalsamfunn i distriktene med tjenestetilbud og arbeidsplasser der folk bor.

Regionalt samarbeid

På enkelte felt har Beiarn kommune inngått avtaler om interkommunalt samarbeids eller regionalt samarbeid for å levere lovpålagte tjenester overfor våre innbyggere. Eksempler kan være avfallshåndtering, legevaktordning og barnevern. Målet for oss som liten kommune med stort nasjonalt fokus på kommunereformen, er at regionale og interkommunale samarbeidsformer vil bidra til at Beiarn kommune kan høste gevinst både økonomisk og når det gjelder tjenestekvalitet, og uten at det fører til forvitring av kommunen.

Samfunnsanalyse 2019

Kunnskapsgrunnlag for et bærekraftig Framtids-Beiarn

Innledning

«Livskraftige og attraktive lokalsamfunn er en forutsetning for utvikling. Store demografiske endringer med sterk økning i andelen eldre setter både tjenestetilbudet og den lokale omstillingskapasiteten under press. Fortsatt er det for mange små kommuner som mangler kapasitet og kompetanse til å gi sine innbyggere tjenestene de har krav på. Gjennom positive insentiver og verktøy for gode lokale prosesser, fortsetter arbeidet med å legge til rette for flere kommunesammenslåinger. Det er nødvendig for å kunne tilby tjenester med god kvalitet og å få kapasitet til å utvikle smarte, fremtidsrettede løsninger.»

Sitatet er hentet fra Regjeringens Meld. St. 5 (2019 – 2020) Levende lokalsamfunn for fremtiden – Distriktsmeldingen. Den beskriver den nasjonale politiske virkeligheten som vi på lokalt nivå må forholde oss til når vi skal planlegge for framtida.

I arbeidet med revisjon av Kommuneplanen bør vi spørre oss:

Hvordan ruster Beiarn kommune seg til å møte framtida? Hvordan ser Framtids-Beiarn ut?

Hva skal vi fokusere på de neste fire årene for å gjøre oss lekker for unge familier som ønsker å bo og leve i Beiarn?

Dette dokumentet er kommunens kunnskapsgrunnlag og samfunnsanalyse som skal ligge til grunn for Planstrategi og Kommuneplanens samfunnsdels planprogram. Det baserer seg på Økonomiplan 2020-2023, Årsoppgjør for Beiarn kommune 2018 og «Beiarn kommunes utfordringsdokument for 2020 – 2030». De som har behov for mer detaljerte opplysninger rundt tall og økonomi, kan ta et dypdykk i disse.

Kommuneplanens samfunnsdel er det overordnede dokumentet som gir retning for politisk og administrativt fokus framover. Kommuneplanens samfunnsdel vil strekke seg over ti år men med hovedfokus på nåværende kommunestyres virketid fram til 2023, altså de første fire årene. Politikerne bør ta stilling til et begrenset antall utfordringer (2 – 4) som vil få hovedfokus i Kommuneplanens samfunnsdel og jobbes aktivt med de neste fire årene.

Samfunnsanalyse av Beiarn 2019

Kommunenes fokusområder endrer seg med tid og samfunnsutvikling. For å ta stilling til hvilke fokusområder det er viktig å fokusere på i Framtids-Beiarn, er det nyttig å skaffe seg et kunnskapsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget skal gi et bilde av situasjonen for kommunen og gi grunnlag for planstrategi/kommuneplan, handlingsprogram/økonomiplan og sektor-/delplaner

Den største utfordringen kommunen står overfor de neste fire årene, er endringer i tjenestebehovet som konsekvens av en påregnelig nedgang i folketallet. Særlig i barnehagen og på skolene går utviklingen feil vei med færre barn og elever. Samtidig får vi om få år en økning i andelen eldre innbyggerne – som allerede i dag er høy. Øyeblikksbildet viser at barnetallet i barnehagene synker så mye at vi kan redusere antallet ansatte.

Beiarn vil med andre ord ha bruk for mange flere ansatte i helsevesenet framover, og for å unngå dropp i antall barn i barnehagen og elever i skolen, er det nødvendig å ha fokus på unge familier. Dette er ei utfordring som bør være et hovedtema ved revisjon av kommunens overordnede planverk.

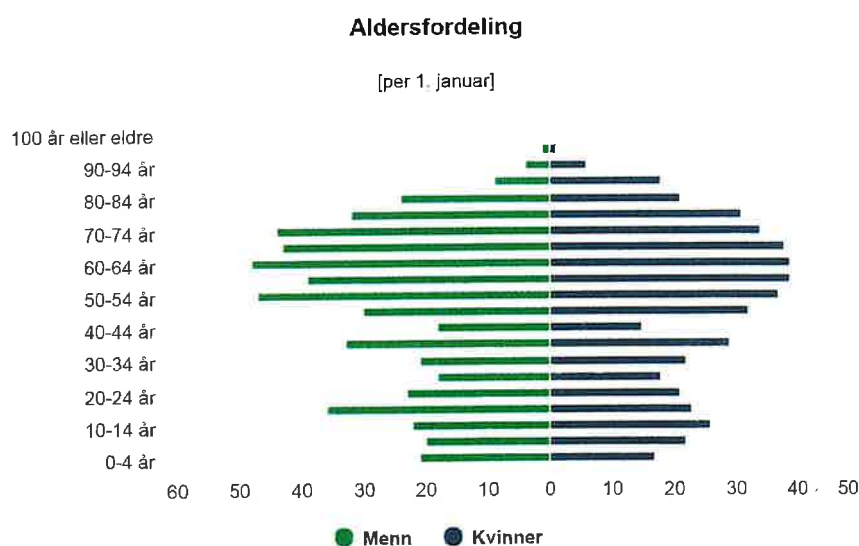
Utviklingstrekk

Befolkningsutviklingen i Beiarn

Befolkningens sammensetning og utvikling danner grunnlaget for den kommunale planlegging av kommunens langsiktige behov. Befolkningens sammensetning omfatter statistikk som antall innbyggere, alders- og kjønnsfordeling, sivilstatus, etnisitet, flyttemønster mv. Som landet for øvrig øker antallet eldre i befolkningspopulasjonen. Beiarn kommune består pr. 1.1. 2019 av 1022 personer.

Det er tre sentrumsområder i Beiarn som. Utover det finner vi spredt bebyggelse. I kommunal planlegging innenfor endringer og utvikling gir dette en del utfordringer.

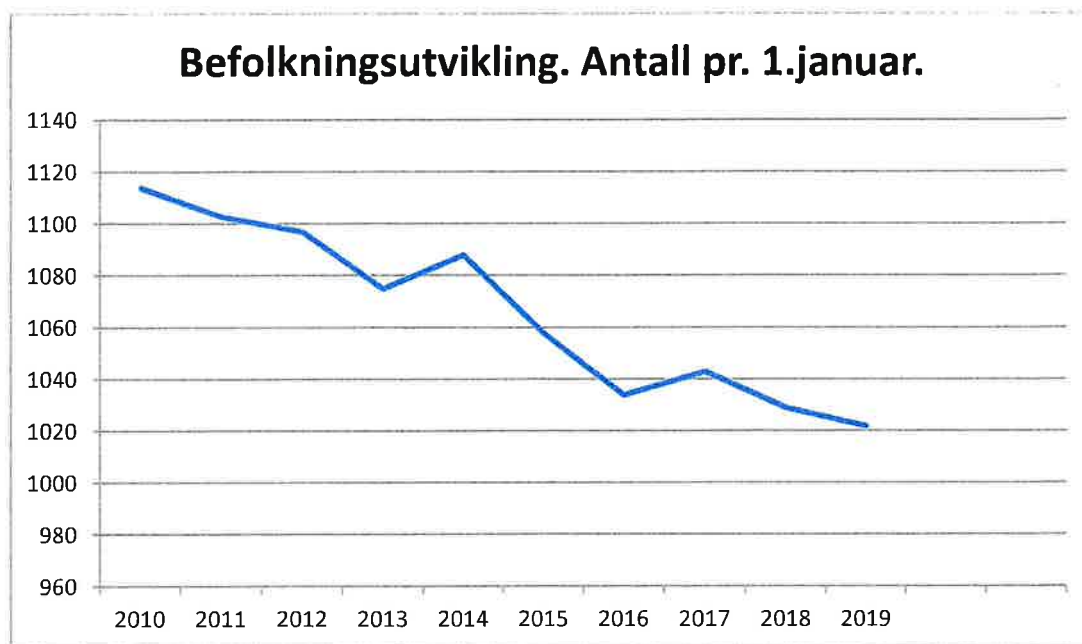
Bilde: Aldersfordelingen av befolkningen i Beiarn pr. 1. januar 2019.

Kilde: Folkemengde, Statistisk sentralbyrå

Tabell: Beiarn har gjennom mange år hatt en nedgang i befolkningen (kilde SSB):

Befolkning pr. 1. januar									
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1114	1103	1097	1075	1088	1058	1034	1043	1029	1022

Folketallet i Beiarn er redusert med 253 personer siden 2001, og med 92 personer fra 2010. Prognosene fra SSB tilsier at samlet befolkning vil reduseres også for de kommende 5 – 6 årene. I 2018 ble folketallet i Beiarn redusert med 7 personer. Fødselsunderskuddet var på 3 personer og flytteunderskuddet på 6 personer. Med nedgang i folketallet, har kommunen utfordringer i forhold til å opprettholde et godt tjenestetilbud. Arbeid og familiehensyn ser ut til å være de viktigste flyttemotivene.

54 personer flyttet ut av kommunen, og 50 personer flyttet inn i 2018. Flere ulike faktorer påvirker flyttemønsteret inn og ut av kommunen. Bostedsvalg varierer med faktorer som alder, livssituasjon, mulighet for arbeid, boligtilbud, utdanningsmuligheter, kultur- og fritidstilbud, møteplasser, fritidsmuligheter, gode oppvekstmiljø for barn, gode nabolag, og service-, velferds- og tjenestetilbud. Lokal tilhørighet har ikke mistet sin betydning for unge sine bostedsønsker, men når ungdom flytter for å ta utdanning, svekkes båndene til oppvekstkommunen. Mangel på arbeidsplasser, bosted og andre ulike behov, stanser tilbakestrømmen.

Tabell: Framskriving av befolkningsutviklingen i Beiarn (kilde: SSB):

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Barnehage (0-5 år)	42	48	43	44	42	40	39	38	37	36	36
Grunnskole (6-15 år)	86	81	86	80	80	81	82	82	79	79	78
Videreg. (16-19 år)	47	45	35	37	37	35	34	34	34	34	34
Voksne (20-66 år)	584	548	538	527	515	501	482	482	471	462	451
Eldre (67 år og eldre)	270	275	283	284	293	292	300	300	296	293	300
Total	1029	997	985	972	967	949	937	936	917	904	899

Befolkningsframskrivninger må tas med forbehold. Likevel gir statistikken en pekepinn på framtidens utfordringer.

Alderssammensetningen i befolkningen endres. Færre barn fødes. Andelen over 67 år øker. I følge Beiarn kommunes utfordringsdokument fram mot 2023, vil de samlede demografiutgiftene være relativt stabile i den kommende 10-årsperioden. Men som vi ser, peker demografiutviklingen mot et økt behov for ressurser til pleie og omsorg (+10 %), samtidig som behovet for ressurser til skole og barnehage synker med 15 %. Dette utgjør en økning av netto utgiftsramme til pleie og omsorg på 4,8 mill., og en reduksjon i driftsrammer på 3,8 mill. til oppvekstsektoren.

Samtidig viser framskrivningen fra SSB at den yrkesaktive aldersgruppen (20 – 66 år) er den gruppen som i antall vil ha den største reduksjonen.

Flerkulturelle Beiarn

Beiarn kommune er forlengst blitt et flerkulturelt samfunn med 14 – 16 ulike nasjonaliteter representert i form av arbeidstilflyttere og flyktninger.

Kommunen startet med bosetting av flyktninger i 2013 men har nå ingen ny tilflytting av flyktninger. En del av flyktningene er integrert i beirsamfunnet gjennom jobb og bosetting, men flere har også forlatt bygda etter endt introduksjonsprogram. Likevel vil vi si at vi har lyktes med å være mottakskommune og har rustet flyktninger til å bli integrert i det norske samfunnet. I den perioden vi har vært mottakskommune, har flyktningene bidratt positivt både til folke- og elevtallet, og til kommuneøkonomien. I samfunnsplanarbeidet kan det være aktuelt å ta stilling til beirsamfunnets holdninger og evne til å ta imot og integrere framtidige flyktninger, dersom behovet skulle melde seg.

Levekår, helse og levevaner

Levekår kan defineres som tilgang til ulike ressurser inkludert tjenester. Levekår påvirker dermed helse og hvordan helse fordeles i befolkningen. Et inkluderende arbeidsliv og sikker inntekt i den voksne befolkningen er viktig for barns oppvekstvilkår.

Kommunen har ikke gjennomført Ungdata-undersøkelsen i perioden 2015- 2017, og tallgrunnet er utilstrekkelig i de fleste helserelaterte tilfeller og blir derfor holdt utenfor statistikken. Vi har derfor kun tilgang til en begrenset statistikk, men folkehelsebarometeret kan gi en pekepinn på levekår- og helseutfordringene:

- Videregående skole eller høyere utdanning, 30 – 39 år: 67 %; signifikant dårligere enn landet som helhet
- Andelen barn (0-17 år) som bor i husholdninger med lav inntekt er høyere enn fylket og landet. Lav inntekt defineres som 60 % av nasjonal medianinntekt.
- Andelen barn som bor trangt (0-17 år) er høyere enn fylket og landet. Trangboddhet defineres ut fra boligens areal og antall rom.
- Forventet levealder for både kvinner (82,9 år) og menn (75,6) er lavere enn fylket og landet.
- Forekomsten av hjerte- og karsykdommer og lungekreft er høyere enn fylket og landet. Nye tilfeller av lungekreft har hatt en bratt økning fra år 2000 til i dag. Forekomsten av psykiske lidelser har de siste årene ligget under landet. Muskel- og skjelettlidelser ligger under fylket og landet.
- Antallet kvinner som røyker har gått betydelig ned de siste 20 årene, men Beiarn ligger fortsatt litt over landet.

Tjenestetilbud helse og omsorg

Beiarn kommune ligger 11 mil unna nærmeste sykehus. Lege og ambulansetjenesten er etablert i kommunen og gir et godt tilbud til befolkningen. Beiarn har høyere legedekning pr. innbygger enn sammenlignbare kommuner og i landet for øvrig. Vi scorer lavere på antall fysioterapeuter. Fysioterapeuter har en viktig oppgave i å fremme folkehelsen.

Rus og psykiatritjenesten har i dag godt innarbeidede rutiner for å jobbe forebyggende og er et eksempel på at forebygging virker og på sikt fører til mindre behov for tjenester.

Helse og omsorg har vært i endringsprosess over flere år, der institusjonsplasser er bygd ned og hjemmetjenesten har fått en økning i årsverk. Eldre er i dag friskere enn før og lever lenger. En økning i antall eldre vil føre til økt behov for tjenester. Med et redusert antall sykehjemsplasser, og satsing på omsorgsboliger, eller at de eldre får bo lenger hjemme, er det nødvendig å satse mer på forebygging, motivere og legge til rette for aktiviteter og tiltak som fremmer helse. Kommunen er kommet i gang med innføring av velferdsteknologi som et ledd i effektivisering av omsorgstjenesten.

En annen utfordring er rekruttering til helse og omsorgssektoren. Fra 2020 er det lovpålagt å ha ergoterapeut. Psykolog har kommunen allerede tilsatt. Sykepleiere er vanskelig å rekruttere. Mer spesialiserte oppgaver til sykepleierne vil gi helsefagarbeiderne større ansvar. Styrking av kompetanse og tilrettelegging for videreutdanning av fagarbeidere er viktige satsingsområder.

Tannhelsetjenesten ligger under Nordland fylkeskommune. Barn og ungdom får tannhelsetjenestetilbud i Bodø kommune, Misvær. Voksne ellers tyr til tannhelsetjenester i Saltdal, Bodø og også utenlands.

Oppvekst og utdanning

Å kvalitetssikre kommunens tilbud til barn og unge utfordres av nedgangen i barnetall i barnehagen og elevtall i grunnskolen. Spørsmålet er om dagens struktur innenfor oppvekstområdet er tjenlig for å kunne gi et fortsatt godt tjenestetilbud framover. Sektoren utfordres også på bygningssiden.

Barnehage

Barnehagene er en viktig arena for integrering og inkludering, språklæring og forberedelse til skolegang, samt gjør det mulig for foreldre å delta i arbeidslivet. Full barnehagedekning reduserer sosiale forskjeller og bidrar til at alle barn kan møte til skolestart med tilfredsstillende språkferdigheter. Kommunen har én barnehage med to avdelinger, og vi har full barnehagedekning. Barnehagens to avdelinger er godkjent, men de bygningsmessige forholdene for både personale og barn på avdeling Tollå er ikke tilfredsstillende.

Skole

Det er to skoler i Beiarn: En barneskole og en barne- og ungdomsskole.

Ser man på kostratallene, koster det mer å få en elev gjennom grunnskolen i Beiarn enn i større kommuner. For 2018, var netto driftsutgifter pr. elev kr. 178.209. Det er kr. 76.133 høyere enn Nordland og kr. 88.838 høyere enn landet for øvrig (SSB). Da er ikke skyssutgifter tatt med. Årsakene er blant annet at vi har færre elever pr. skole. En ytterligere nedgang i elevtallet i skolen med påfølgende reduserte rammer vil sannsynligvis gå på bekostning av kvaliteten både på det pedagogiske og det sosiale tilbud i skolen.

Målet for skolene framover er å ha et pedagogisk personale som oppfyller de nasjonale krav. Det trengs flere med kompetanse i enkelte fag, og det er også lærere som trenger videreutdanning for å oppfylle kompetansekrav for undervisning.

Utdanning

Kommunen har ingen videregående opplæringstilbud og ungdom må derfor reise ut av kommunen og flytte på hybel etter endt grunnskole for å gjennomføre videregående opplæring. De velger ofte Bodø, Saltdal eller Fauske som opplæringskommuner. Det ligger en del utfordringer i det å flytte på hybel når man er 15- 16 år gamle. Noen av disse er å bo borte fra familien, styre økonomien selv, dårlig økonomi, matlaging, danne nye vennskap, følge med i undervisningen, kvalitet på hybel, transport.

I Beiarn har vi hatt et jevnt høyt frafall i videregående skole siden 2005, men i 2018 viser Folkehelsebarometeret at vi fremdeles har et frafall, men det er ikke entydig forskjellig fra landsnivået. Frafall er en viktig folkehelseutfordring i hele landet.

Kultur og fritid

I Beiarn kommune skal det være et aktivitetstilbud innen kultur og idrett til barn og unge.

God tilrettelegging av et samlet miljø med aktivitet i hverdagen, vil bidra til å utjevne forskjeller. Det er få møtepunkter i lokalsamfunnet på fritiden. Barn og unge trenger sosiale møteplasser hvor de kan få muligheten til å drive med sine aktiviteter og få en sosial oppvekst. Det benevnes som «Det tredje stedet» og er det sosiale rommet mellom jobb/skole og hjemmet. For noen er dette lokalbutikken, for andre er det biblioteket eller den sosiale møteplassen, som er viktig for alle aldersgrupper. Det er en viktig arena som konkurrerer med dataspill og ensomhet, som igjen går ut over søvn, skole og andre aktiviteter. Dette tilbudet er begrenset i Beiarn.

Kommunen har mange aktive lag og foreninger og de deler på oppgaver, hvor kommunen tilrettelegger gjennom økonomisk tilskudd, søknader og lokaler. Det er imidlertid merkbart at ressursene er færre og det er på høy tid å tenke mer helhetlig i planlegging av aktiviteter innen kultur, idrett og frivillig arbeid. Det er samtidig på tide å utvikle disse arenaene etter dagens standard, og som vil inspirere flere til å delta i det frivillige liv.

Medvirkning

Etter *Plan- og bygningslovens § 3-3 tredje ledd*, er det valgt Ungdomsrepresentanter til plansaker for å ivareta barn og ungdoms oppvekst, interesser og motorisk helse.

Etter *Kommunelovens § 5-12*, er det valgt et Ungdomsråd som har rett til å uttale seg i saker som angår ungdom.

Planarbeid

Turruteregister. Registeret hører inn under anleggsplanen og arealplanleggingen. Formålet er bedre vern, forholdet til de bostedsnære områdene, bedre tilrettelegging og fokus på en stor fritidsaktivitet regionalt. Spesielt i forhold til reiselivsutvikling.

Revisjon av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er verktøyet for å dokumentere og verddivurdere friluftslivets arealinteresser. Kartleggingen er også nyttig i dispensasjonssaker, utbyggingssaker og for å vurdere behovene for kjøp eller avtalefestet bruk av områder til friluftsliv.

Ferdsselsåreplan (temaplan). Verktøy for mer målstyrt utvikling og drift av stier, ruter, løyper og leder. Innarbeides i kommunens ordinære planverk; Anleggsplan for kulturbygg, idrett og friluftsliv.

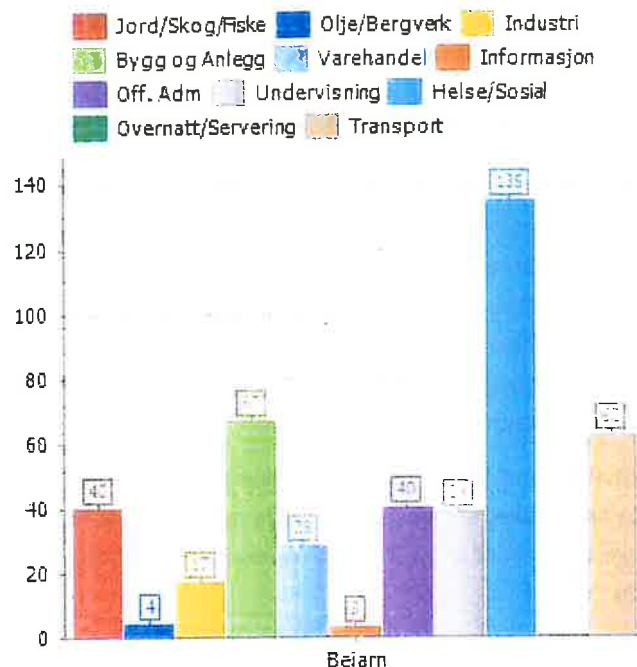
Kulturminneplan (temaplan eller kommunedelplan). Behov for forvaltning og formidling av kulturminner kommer til uttrykk blant annet under arbeid med arealplan, bosetting og reiseliv. Et arbeid med en kulturminneplan er ressurskrevende.

Arbeidsliv og sysselsetting

Samtidig som det i et samfunn er tvingende nødvendig at folk er i arbeid, er det å ha et arbeid for de fleste et gode som bidrar til økt livskvalitet. Gjennom arbeid får vi brukt våre ressurser, vi inngår i et sosialt fellesskap og vi er i stand til å forsørge oss selv og opprettholde Beiarn som eget samfunn.

Arbeidsplasser i Beiarn er hovedsakelig i kommunalt virke: Sykehjem, hjemmetjeneste, skole, barnehage, administrasjon, drift og legekantor. Andre typer næringer i Beiarn er jordbruk, transport, handel, anlegg, bygg, turisme, bergverk og treforedling.

Bilde: Antall sysselsatte i utvalgte næringer 2018. Kilde: Kommuneprofilen.

På grunn av for få arbeidsplasser i kommunen er det en del som pendler til nabokommuner. Noen er dagpendlere og noen er ukependlere. Samtidig er det en del stillinger som er sysselsatt med innpendling. I 2018 var det 24,9 % av de sysselsatte som pendlet inn til kommunen, og 26,5 % som pendlet ut av kommunen, en pendlingsbalanse på -2,2 %. Til sammenligning var andelen innpendlere 6,4 % og utpendlere 22,7 % i år 2000.

Med tanke på vekst og utvikling er mangel på arbeidsplasser en av de største utfordringene i Beiarn. Beiarn har lavere arbeidsledighet enn lands- og fylkesgjennomsnittet og et utvalg sammenlignbare kommuner. I 2018 var arbeidsledigheten på 1 % (kilde: Kommuneprofilen).

I følge befolkningsframskrivningen vil antallet yrkesaktive være synkende i forhold til antall eldre og pleietrengende. Pleie- og omsorgssektoren er og vil være den største arbeidsplassen i framtiden. Den største utfordringen er mangel på arbeidsdyktige som kan dekke opp de kommunale sektorene.

Antallet uføretrygdende i Beiarn ligger på 18,69 % av den yrkesaktive befolkningen pr. 1.1.2019.

Næringsutvikling og verdiskaping

Kommunen er svært aktiv i lokal næringsutvikling. Kommunens næringspolitiske oppgaver innbefatter både eksisterende bedrifters rammebetingelser og å legge til rette for etablering av ny virksomhet og nye arbeidsplasser. Næringskonsulent, prosjektleder for Beiarpuls og landbrukskontoret er kommunens redskaper i næringsutviklingsarbeidet. Teknisk sektor har et stort ansvar for infrastrukturtiltak.

I Beiarn er ca. 46 % av de sysselsatte ansatt/sysselsatt i offentlig sektor (kommune, fylke, stat). Kommunen har få kompetansearbeidsplasser, og kommuneorganisasjonen opplever at det er blitt

vanskeligere å rekruttere god kompetanse til egne ledige stillinger. Rekruttering vil være en hovedutfordring for Beiarn kommune framover.

Landbruk

Syssetningen i primærnæringene i Beiarn har hatt en jevn nedgang de siste 20 årene og utgjør nå ca. 9 % av total syssetning. Men de siste 4 årene har antallet sysselsatte vært stabilt, og vi ser en tendens til økt interesse for landbruket fra bygdas egne ungdommer. De fleste av de 350 landbrukseiendommene har skogareal, og det har vært en gryende satsing på skogbruk i innværende planperiode. Over 50 % av jord i drift er på leiebasis. I 2019 er det 6 kumelkbruk, 200 melkekyr og 430 øvrige storfe, 4 bruk med spesialisert storfekjøttproduksjon og 40 ammekyr, 6 geitmelkbruk og 900 melkegeit og unggeit, 17 bruk med sau med 1300 vinterfora sau og 2200 lam på sommerbeite, 1 bruk med 60 slaktegris.

Det jobbes aktivt med å utvikle den tradisjonelle landbruksnæringa og binæringer til landbruket. De viktigste utfordringene for landbruket er generasjonsskifte og å sikre gårdbrukernes sitt produksjonsgrunnlag, legge til rette for økt kompetanse innenfor landbruket og søke å opprettholde jordbruksdrift i hele bygda.

Øvrig næringsutvikling

Prosjektet Beiarpuls er et samfunnsutviklingsprosjekt med basis i reiseliv. Beiarpuls ble igangsatt mot slutten av 2018 og er en stor og viktig satsning som skal sette fokus på de muligheter vi har i kommunen og hvordan vi best kan legge til rette for at vi skal lykkes med nyskapende satsing innenfor reiselivsnæringa for å få nye arbeidsplasser og unge folk til bygda. Utfordringen for Beiarpuls nå er å finne rom for delprosjekter som har utkrystallisert seg underveis.

Det bør også være et mål for kommunen å ivareta eksisterende bedrifter og foretak, og legge til rette for og være klar til å ta imot nyetableringer av alle typer som kan skape arbeidsplasser i Beiarn. Vi har pr. i dag noen få men stabile foretak med utviklingsmuligheter. I tillegg til handelsnæringa, er flere av disse viktige for tjenesteytingen til befolkningen.

I Beiarn er det 574 hytter/fritidsboliger. Et potensiale for næringsutvikling rundt service og byggfag.

Areal, infrastruktur, natur- og friluftsområder

Ca. 14 % av totalarealet (1225 km²) i kommunen er produktiv skog, av dette er 140 000 dekar drivbart. Ca. 1 % av totalarealet er dyrka jord og beiter. Det er et nasjonalt mål å ivareta matjord. Samtidig som jordvernet skal ivaretas, er det behov for å ta i bruk areal rundt tettstedene.

For Beiarn som samfunn vil det være kritisk at man lykkes med å gjennomføre tilstrekkelig ny rekruttering av arbeidskraft, og at denne arbeidskraften utgjøres av nye innbyggere som flytter til Beiarn. En forutsetning er at det er tilstrekkelig tilgjengelighet på boliger og tomteareal. I 2019 er det få kommunale tomter til boligformål til overs. Det vil bli behov for tilrettelegging for bygging av nye boliger, spesielt i områder for naturlig fortetting, og sett i lys av satsningen på unge familier. Samtidig vet vi at det blir flere friske eldre framover som vil få behov for omsorgsboliger.

Det er god tilgang på naturområder i Beiarn, og det er bra tilrettelagt for ferdsel i nærområdene både i form av gang- og sykkelveier og skilta turløyper. Det gjør det lettere å være i fysisk aktivitet i hverdagen, og samtidig sikre trygg og miljøvennlig ferdsel.

I dagens moderne samfunn er god mobildekning en viktig forutsetning både for nærings- og

fritidsaktiviteter. Enda mangler store deler av kommunen tilfredsstillende mobildekning, men fra 2019 er det på plass en løsning for Tvervik og den indre delen av Beiarfjorden. For områdene Beiardalen, Gråtådal, nedre Tollådal, Storjord og Evjen er det inngått intensjonsavtale med Telenor med sikte på fullgod mobildekning så snart som mulig.

Samferdsel og infrastruktur

Beiarn er en topografisk sammensetning av fjord, fjell dal- og elvestrøk, som strekker seg over 5 mil. Hovedferdselen til Beiarn kommune går på Fv. 813 over Beiarfjellet, og videre på Fv. 812 enten mot kystriksveien/Bodø eller mot E6 Saltdal. Sammen med nabokommunene Bodø og Saltdal jobbes det med et felles prosjekt med sikte på utbedring og nedkorting av Fv. 812 og Fv. 813. Beiarn kommune har i revidert samferdselsstrategi prioritert utbedringer av Fv. 812 og Fv. 813, og ser kortere og tryggere samferdsel mot nabokommuner som en forutsetning for at Beiarn skal tilhøre BAS-region Salten.

Beiarfjorden er en transportåre for hovedsakelig sand/ grus til veganlegg, og dels en inngangsåre for passasjerbåt og turister. Denne kommunikasjonsåren er sesongbasert.

Kommunen har ca. 55 km kommunal vei. Det er utarbeidet hovedplan som setter mål for standard mv., og det jobbes etter vedtatt handlingsplan med sikte på utbedring av alle kommunale veier.

Samfunnssikkerhet og beredskap, miljø og bærekraftig utvikling

Kommunen har ansvar for ivaretagelse av befolkningens sikkerhet og trygghet. Lov om kommunal beredskapsplikt med krav til gjennomføring av overgripende risiko- og sårbarhetsanalyser og utarbeidelse av beredskapsplaner trådte i kraft fra 2010. Ny plan- og bygningslov har bestemmelser for å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur mv. Kommunen må stå rustet til å møte kriser av forskjellig størrelse og konsekvens; oljeforurensning, pandemier og kriminelle handlinger.

Klimaendringer medfører et økt behov for Risiko- og sårbarhetsanalyse og kompetanse og planverk må tilpasses nye krav. Overordnede risiko- og sårbarhetsanalyser og ROS-analyser er gjennomført. Plan for kriseledelse og Risiko- og sårbarhetsanalyse er godkjent men må revideres i planperioden.

Arbeidet med revisjon av miljø- og klimaplan er igangsatt.

Fysisk, kjemisk og biologisk miljø

Kommunen skal legge til rette for en tilfredsstillende vannforsyning for samtlige innbyggere i kommunen, og den skal ha en oppdatert hovedplan for vannforsyning. Hovedplanen beskriver mål, utfordringer og prioriterte prosjekter for kommunens vannforsyning, og legger bl.a. opp til sammenkobling av de kommunale vannverkene, med sikte på økt kvalitet og leveringssikkerhet. De kommunale vannverkene skal tilfredsstille forskriftenes krav til kvalitet og leveringssikkerhet. For områder som ligger utenfor kommunens forsyningsområde vil det bli gitt økonomisk og faglig bistand innenfor sektorens rammer.

Det jobbes videre med prosjektering av ny vannkilde til Ågleinåga. I 2019 ble nytt høydebasseng på Vold og trykkøkingsstasjon på Storjord satt i drift. Vannverkene i Beiarn forsyner ca. 710 personer med vann. Samlet sett for ca. 67 % av Beiarn kommunes innbyggere vann av disse vannverkene. Øvrig vannforskyvning skjer fra mindre privateide vannverk og brønner.

Kommunen skal arbeide og medvirke til at kloakkutslippene blir i samsvar med gjeldende regelverk. Kommunen skal ha en oppdatert hovedplan for avløp. Det skal gis faglig bistand i forhold til private avløpsanlegg. Vanndirektivet gir strenge føringer for utslipp til vassdrag. Det bør i planperioden vurderes å kartlegge punktutslipp fra private og kommunale avløp for eventuelt å sette i verk tiltak som hindrer forurensing til vassdrag.

Kommuneøkonomien

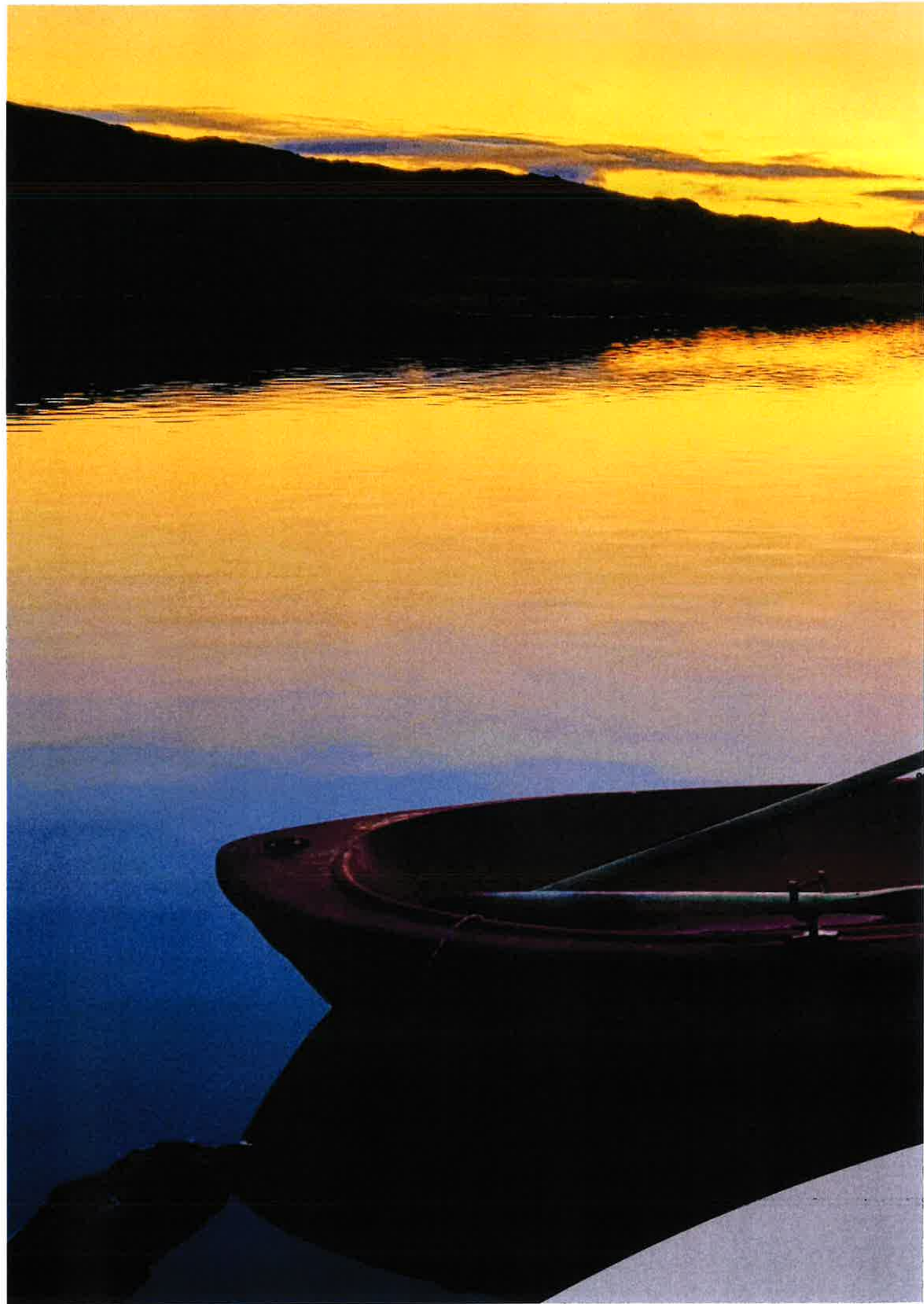
En sunn kommuneøkonomi karakteriseres av evnen til å håndtere uforutsette hendelser og ha handlingsrom til å kunne foreta egne valg på kort og lang sikt. For å ha kontroll på utgiftsveksten, må kommunal drift styres i samsvar med de budsjettbetingelser som kommunestyret setter i årsbudsjett og økonomiplan. Det langsiktige bildet er at kommunen løpende tilpasser utgiftene til inntektsgrunnlaget.

I Beiarn kommunes økonomiplan for 2020 – 2023 fokuserer rådmann og økonomisjef på kommunens store investeringsplaner framover, og konsekvenser for drift. Usikkerheten om inntektsutviklingen i den nære fremtida er rimelig stor. Kraftskatteutvalget ønsker å ta fra oss mer enn 16 millioner hvert år, og de alvorlige korreksjonene i finansmarkedene som vi også er avhengige av, pleier å komme ca. hvert tiende år. Beiarn kommune har behov for større økonomiske reserver til å møte en ventet nedtur, og rådmannen anslår 15 millioner mer i bufferfond enn i dag, som betryggende. Bildet for Beiarn kommune er likevel mulighetsorientert og helt annerledes enn for de fleste naboer.

Beiarn har fremdeles løfteevne og gjennomfører for tiden en offensiv satsning på god grunnleggende infrastruktur, næringsutvikling og boligbygging. Dette gjør vi for å bidra til tilflytting og nyrekrutteringer i ledige stillinger. Det kommer mange av dem. Satsingen er kommunens medisin mot en ellers utfordrende fremtid hva gjelder folketallsutvikling, alderssammensetting og kommunalt tjenesteansvar.

Kommunens finansielle status er slik at satsingen vurderes som økonomisk forsvarlig, men av budsjettforslaget for 2020 og økonomiplan fremkommer at rådmannen tilrår å slå sammen skolene allerede fra høsten 2020. I arbeidet med Kommuneplanens samfunnsdel er det naturlig å starte prosessen for å finne ut hvor et fremtidig nytt skolebygg bør lokaliseres. Ved å gjennomføre nettopp dette tiltaket frigjøres midler til videre utvikling av innholdet i skolen og til en god finansiering av fremtidige investeringer vi ellers ikke ser det blir rom for.

Det vises til Beiarn kommunes Økonomiplan 2020 – 2023 for detaljer.

ENDRING AV MINSTEAREAL FOR JAKT PÅ HJORTEVILT

Saksbehandler: Thomas Olufsen Skrautvol
 Arkivsaksnr.: 17/129

Arkiv: K40

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
 67/19 Plan og ressursutvalget

13.12.2019

Rådmannens innstilling:

Plan- og ressursutvalget godkjenner at administrasjonen kan utarbeide forslag og høringsnotat til forslag om ny «Forskrift om åpning av jakt og minsteareal som grunnlag for fellingstillatelser på elg og rådyr, Beiarn kommune, Nordland», og sende det på høring i god tid før utvalgsmøtet 6. februar 2020.

Minstearealet for elg bør i forslag til forskrift settes til 2 500 daa. Minsteareal for rådyr bør forbli uendret.

Saksutredning:

Åpning av jakt på hjortevilt fastsettes som forskrift. I samme forskrift skal det fastsettes minsteareal for artene det åpnes for jakt på, jf. forskrift om forvaltning av hjortevilt § 6.

Jaktrettshavere, jordbrukere, jegere og andre som har rettslige interesser i elg, hjort og rådyr kan fremme forslag overfor kommunen om endring av minsteareal. Dette må gjøres innen 15. januar. Ved endring av minsteareal fastsettes en endringsforskrift som kunngjøres og sendes Norsk Lovtidend. Fristen for å fastsette en endringsforskrift er 15. mars. Datoen er tilpasset andre frister: Fristen for å trekke en eiendom ut av et vald eller melde endringer i eksisterende vald er 1. april, og fristen for å søke om godkjenning av vald for jakt på elg, hjort og rådyr er 1. mai.

Før endring av minstearealet skal kommunen vurdere følgende:

- bestandsutvikling i forhold til kommunens mål,
- bestandenes størrelse og sammensetning,
- beitegrunnlag og artens livsvilkår ellers, herunder sesongtrekk,
- eventuelle konflikter i forhold til jord-, hage- og skogbruk,
- viltpåkjørslar langs vei og jernbane samt annen irregulær avgang,
- andre mulige konfliktpunkter, for eksempel naturmangfold.

Bakgrunn:

Dagens forskrift som åpner for jakt på hjortevilt, og fastsetter gjeldende minsteareal, ble vedtatt av Fylkesmannen i Nordland i 2001. Minstearealet for Beiarn kommune har siden da vært uendret på 3 000 daa for elg og 15 000 daa for rådyr.

Kommunens målsettinger for hjorteviltforvaltning fra 2005 er utdaterte, og har behov for revidering. Dette er et arbeid som må påbegynnes snarest. Samtidig sier også disse målsettingene at «elgen i Beiarn skal forvaltes med sikte på å opprettholde en stabil, sunn bestand med høy produksjon og avkastning sett i forhold til leveområdenes bæreevne, jord-, skog- og hagebruk (landbruksnæringen) og trafikkbelastningen».

Som et ledd i forvaltningen, kan kommunen justere minstearealet for å øke avskytingen. Kommunen kan også i egne målsettinger legge føringer for avskyting ut fra kjønn og alder, og på den måten i stor grad styre utviklingen og fordelingen av kjønn og alder i bestanden.

Vurdering:

Kommunen har i skriftlige og muntlige henvendelser fått sterke signaler fra jaktrettshavere (grunneiere) om at elgstammen er for stor, og at ikke ubetydelige områder er sterkt nedbeitet. Dette har også konsekvenser for jord- og skogbruk, da flere bønder opplever at rundballer ødelegges og spises opp av elg, og da vi ser eksempler på at skogeiere har utfordringer med å forynge hogstfelt på forskriftsmessig vis. Videre opplever en også at vinterdødeligheten hos kalv er relativt høy, og en ser begynnelsen på en synkende trend i gjennomsnittlige slaktevekter.

De ovennevnte forholdene taler for at kommunen bør se på mulighetene for: 1) å redusere minstearealet for elg, slik at beitetrykket reduseres, og 2) endre målsettingene slik at forvaltningen/avskytingen i større grad er tilpasset dagens bestandsutvikling.

I første omgang bør kommunen vurdere å fastsette en egen forskrift om åpning av jakt og minsteareal som grunnlag for fellingstillatelser på elg og rådyr i Beiarn kommune. I denne forskriften bør minstearealet for elg settes lavere enn i gjeldende forskrift. Administrasjonen foreslår at minstearealet reduseres fra dagens 3 000 daa til nytt minsteareal på 2 500 daa. Det vil åpne for en økt avskyting fra inntil 127 til inntil 152 dyr.

I utgangspunktet skal PLR vedta å sende forslaget ut på høring etter at det er utarbeidet. Forslag til forskrift og tilhørende utredninger er ikke klart til møtet i PLR den 13. desember. Av hensyn til saksbehandlingstid, høringsfrist og planlagte møtedatoer i PLR og kommunestyret, ser administrasjonen at det ikke er mulig å utarbeide forslag til forskrift som kan vedtas tidnok iht. frist for fastsettelse av minsteareal (31. mars). Utvalget bør ha saken til endelig behandling i møtet 6. februar 2020, og kommunestyret i første påfølgende møte. Det foreslås derfor for PLR at utvalget godkjenner at administrasjonen kan utarbeide forslag til forskrift og tilhørende utredninger/høringsnotat, og sende det på høring fortløpende.

Vedlegg:

- Forskrift om adgang til jakt etter elg, rådyr og bever, Brønnøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Hadsel, Bø, Øksnes og Andøy kommuner, Nordland.
- Forskrift om åpning av jakt og minsteareal som grunnlag for fellingstillatelser på elg, hjort og rådyr, Lier kommune, Buskerud.

Forskrift om adgang til jakt etter elg, rådyr og bever, Brønnøy, Meløy, Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Hadsel, Bø, Øksnes og Andøy kommuner, Nordland.

Fastsatt av Fylkesmannen i Nordland 9. mai 2001 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 16, forskrift av 1. august 1989 nr. 788 om forvaltning av hjortevilt § 9 og § 10 og forskrift av 1. september 1997 nr. 999 om forvaltning av bever § 3 og § 7. Endret ved forskrifter 27 juni 2001 nr. 781, 23 mai 2002 nr. 585, 30 mai 2002 nr. 597, 28 mars 2003 nr. 468, 14 mai 2003 nr. 606, 14 mai 2003 nr. 1096, 13 nov 2003 nr. 1883, 21 mai 2003 nr. 1904, 15 april 2004 nr. 1932, 15 juni 2004 nr. 1007, 12 juli 2003 nr. 1926, 3 okt 2005 nr. 1208, 13 feb 2007 nr. 182, 10 april 2008 nr. 347, 29 april 2008 nr. 453, 10 mars 2009 nr. 1927, 15 april 2009 nr. 461, 3 juni 2009 nr. 1105, 29 juli 2009 nr. 1086, 16 juni 2010 nr. 913, 7 april 2011 nr. 407, 4 juni 2012 nr. 1485, 13 juni 2012 nr. 812, 25 feb 2013 nr. 371, 4 april 2013 nr. 376, 16 april 2013 nr. 379, 16 april 2013 nr. 380, 30 juni 2014 nr. 986, 1 mars 2016 nr. 1959, 15 feb 2017 nr. 278, 22 feb 2017 nr. 279, 15 mars nr. 734 (i kraft 22 mai 2018).

I

Det er adgang til jakt etter elg, rådyr og bever i kommuner hvor minsteareal eller «Åpnet» er angitt og med angitt grunnlag for fellingstillatelse:

II

Kommune/ Del av kommune	Elg: Minsteareal i daa	Rådyr: Minsteareal i daa	Beverjakt/ fordelingsgrunnlag
<i>Brønnøy</i>			
– nordøst for Velfjorden og nord for rett linje Fagerli i Storfjord – høyde 527 moh – Børjefjellet – høyde 799 moh – Vevelstad kommunegrense (775 moh)		500	Åpnet/ Minste vannlengde
– sør for Velfjorden og vest for linje Vandalsvika i Sørfjorden – Vandalsvatnet – høyde 451 moh – vannskillet til Sømna kommunegrense		500	Åpnet/ Minste vannlengde
– resten av kommunen		500	Åpnet/ Minste vannlengde
<i>Meløy</i>			
– Tjongsfjordhalvøya i Rødøy og Meløy kommuner (Avgrensning; se Rødøy kommune)	3000	2000	
– resten av kommunen	7000	2000	
<i>Gildeskål</i>		2000	
<i>Beiarn</i>	3000	15000	
<i>Saltdal</i>	6000		
<i>Hadsel</i>	5000		
<i>Bø</i>	10000		
<i>Øksnes</i>	10000		

III

Forskriften trer i kraft straks og samtidig oppheves følgende forskrifter:

- Forskrift av 6. juli 1983 nr. 1278 om adgang til elgjakt, Hemnes kommune, Nordland,
- Forskrift av 20. mai 1986 nr. 1191 om adgang til jakt etter elg i Eigersund i Rogaland, Vikna i Nord-Trøndelag og Nesna i Nordland,
- Forskrift av 20. mai 1986 nr. 1193 om adgang til jakt etter rådyr, Grane kommune, Nordland,
- Forskrift av 26. februar 1988 nr. 260 om adgang til jakt etter rådyr, Vega, Vevelstad, Alstahaug, Leirfjord, Dønna, Nesna, Hemnes, Rana, Lurøy og Meløy kommuner, Nordland,
- Forskrift av 2. juni 1989 nr. 449 om adgang til jakt etter elg, Vega og Andøy kommuner, Nordland,
- Forskrift av 5. juni 1989 nr. 458 om adgang til jakt etter rådyr, Gildeskål kommune, Nordland,
- Forskrift av 10. mai 1991 nr. 398 om adgang til jakt etter rådyr, Beiarn kommune, Nordland,
- Forskrift av 9. juni 1999 nr. 611 om adgang til jakt på elg, Bø kommune, Nordland,
- Forskrift av 14. juni 1989 nr. 682 om minsteareal for elg, Vega kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. mai 1987 nr. 455 om minsteareal for felling av elg, Hemnes kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. april 1992 nr. 373 om minsteareal for felling av elg, Alstahaug kommune, Nordland,
- Forskrift av 9. februar 1994 nr. 261 om minsteareal for felling av elg, Saltdal kommune, Nordland,
- Forskrift av 12. april 1994 nr. 287 om minsteareal for felling av elg, Bodø kommune, Nordland,
- Forskrift av 12. april 1994 nr. 288 om minsteareal for felling av elg, Brønnøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 14. april 1994 nr. 291 om minsteareal for felling av elg, Bindal kommune, Nordland,
- Forskrift av 4. mai 1994 nr. 607 om minsteareal for felling av elg, Skjerstad kommune, Nordland,
- Forskrift av 10. mai 1994 nr. 608 om minsteareal for felling av elg, Sortland kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. mai 1994 nr. 613 om minsteareal for felling av elg, Sømna kommune, Nordland,
- Forskrift av 6. juni 1994 nr. 623 om minsteareal for felling av elg, Andøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 15. mai 1995 nr. 447 om minsteareal for felling av elg, Vefsn kommune, Nordland,
- Forskrift av 15. mai 1995 nr. 449 om minsteareal for felling av rådyr, Herøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 15. mai 1995 nr. 450 om minsteareal for felling av rådyr, Vega kommune, Nordland,
- Forskrift av 15. mai 1995 nr. 451 om minsteareal for felling av elg, Lødingen kommune, Nordland,
- Forskrift av 7. mai 1996 nr. 620 om minsteareal for felling av elg på Hinnøya, Sortland kommune, Nordland,
- Forskrift av 7. mai 1996 nr. 622 om minsteareal for felling av elg, Øksnes kommune, Nordland,
- Forskrift av 8. mai 1996 nr. 623 om minsteareal for felling av elg, Evenes kommune, Nordland,
- Forskrift av 8. mai 1996 nr. 627 om minsteareal for felling av elg i Ytre Brønnøy-Fjordan, Brønnøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 14. juni 1996 nr. 631 om minsteareal for felling av elg på Langøya, Sortland kommune, Nordland,
- Forskrift av 19. juni 1996 nr. 633 om minsteareal for felling av elg, Sømna kommune, Nordland,
- Forskrift av 19. juni 1996 nr. 634 om minsteareal for felling av elg, Vevelstad kommune, Nordland,
- Forskrift av 17. april 1997 nr. 660 om minsteareal for felling av elg, Beiarn kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. mai 1997 nr. 672 om minsteareal for felling av elg, Narvik kommune, Nordland,
- Forskrift av 5. mai 1998 nr. 428 om minsteareal for felling av elg, Ballangen kommune, Nordland,

- Forskrift av 11. mai 1998 nr. 444 om minsteareal for felling av elg, Fauske kommune, Nordland,
- Forskrift av 11. mai 1998 nr. 445 om minsteareal for felling av elg, Hattfjelldal kommune, Nordland,
- Forskrift av 11. mai 1998 nr. 447 om minsteareal for felling av elg, Sørfold kommune, Nordland,
- Forskrift av 31. mai 1999 nr. 594 om minsteareal for felling av rådyr, Dønna kommune, Nordland,
- Forskrift av 9. juni 1999 nr. 610 om minsteareal for felling av elg, Vågan kommune, Nordland,
- Forskrift av 9. juni 1999 nr. 612 om minsteareal for felling av elg, Bø kommune, Nordland,
- Forskrift av 9. juni 1999 nr. 613 om minsteareal for felling av elg, Rana kommune, Nordland,
- Forskrift av 9. juni 1999 nr. 614 om minsteareal for felling av elg, Nesna kommune, Nordland,
- Forskrift av 18. mai 2000 nr. 517 om minsteareal for felling av elg, Rødøy og Meløy kommuner, Nordland,
- Forskrift av 30. juni 2000 nr. 845 om minsteareal for felling av elg, Hadsel kommune, Nordland,
- Forskrift av 17. september 1986 nr. 1891 om minsteareal for rådyr, Rødøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 14. juni 1989 nr. 681 om minsteareal for rådyr, Gildeskål kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. april 1983 nr. 1142 om minstearealet for felling av elg, Fauske kommune, Nordland,
- Forskrift av 28. april 1983 nr. 1143 om minstearealet for felling av elg, Tysfjord kommune, Nordland,
- Forskrift av 25. april 1984 nr. 965 om minstearealet for felling av elg, Steigen kommune, Nordland,
- Forskrift av 20. mai 1985 nr. 1054 om minstearealet for felling av elg, Lurøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 20. mai 1985 nr. 1056 om minstearealet for felling av elg, Gildeskål kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. mai 1988 nr. 510 om minstearealet for felling av rådyr i kommunene Vevelstad, Alstahaug, Leirfjord, Nesna, Hemnes, Rana, Lurøy og Meløy, Nordland,
- Forskrift av 27. mai 1988 nr. 513 om minstearealet for felling av elg, Grane kommune, Nordland,
- Forskrift av 27. mai 1988 nr. 514 om minstearealet for felling av elg, Hattfjelldal kommune, Nordland,
- Forskrift av 13. mai 1991 nr. 400 om minstearealet for felling av elg, Leirfjord kommune, Nordland,
- Forskrift av 14. april 1994 nr. 292 om åpning av elgjakt, Vågan kommune, Nordland,
- Forskrift av 7. mai 1996 nr. 621 om åpning av jakt på elg, Øksnes kommune, Nordland,
- Forskrift av 20. august 1986 nr. 1749 om åpning av jakt på rådyr, Rødøy kommune, Nordland,
- Forskrift av 14. juni 1996 nr. 630 om åpning for jakt på elg på Langøya, Sortland kommune, Nordland og
- alle andre forskrifter som omhandler adgang til jakt og minsteareal for felling av elg og rådyr i Nordland fylke.

Forskrift om åpning av jakt og minsteareal som grunnlag for fellingstillatelser på elg, hjort og rådyr, Lier kommune, Buskerud.

Fastsatt av Lier kommunestyre 24. juni 2003 med hjemmel i lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 16 og forskrift av 22. mars 2002 nr. 314 om forvaltning av hjortevilt og bever § 4 og § 5.

§ 1. *Åpning av jakt*

Det er adgang til jakt etter elg, hjort og rådyr i Lier kommune, Buskerud.

§ 2. *Minsteareal*

Minsteareal for godkjenning av vald og fellingstillatelser er som angitt i tabellen:

	<i>Minsteareal</i>
Rådyr	500 daa
Hjort	10.000 daa
Elg	3.000 daa
Unntatt: Lierdalen, avgrenset av Fv 21 mot vest, Rv 284 mot nord og Rv 285 mot øst.	1.000 daa

§ 3. *Ikrafttreden*

Denne forskrift trer i kraft straks og samtidig oppheves fastsatt minsteareal for Lier kommune i forskrift av 4. mai 2001 nr. 487 om adgang til jakt etter elg, hjort, rådyr og bever i Drammen, Kongsberg, Ringerike, Hole, Flå, Nes, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Krødsherad, Øvre Eiker, Nedre Eiker, Lier, Røyken, Hurum, Flesberg, Rollag og Nore og Uvdal kommuner i Buskerud fylke.